

โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 นิทานพื้นบ้าน จำนวน 10 ชั่วโมง แผนที่ส่งเข้าประกวดเป็นแผนที่ 5 จำนวน 4 ชั่วโมง6

ชื่อหน่วยการเรียนรู้	แผนการจัดการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	เนื้อหาสาระ	เวลา (ชั่วโมง)
นิทานพื้นบ้าน	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง นิทานพื้นบ้าน	มาตรฐาน ท 5.1 ม.1/1 สรุปรวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน	นิทานพื้นบ้านเป็นเรื่องเล่าในท้องถิ่นที่เล่าสืบต่อกันมา แต่เดิมนั้นถ่ายทอดกันด้วยการเล่าปากต่อปากด้วยถ้อยคำธรรมดา ภายหลังมีการถ่ายทอดเรื่องราวเป็นลายลักษณ์อักษร แต่ละภูมิภาคจะมีนิทานพื้นบ้านลักษณะที่แตกต่างกัน ได้แก่ ลักษณะความเป็นมาของสถานที่ต่าง ๆ การขอฝน ความเชื่อเกี่ยวกับเทวดาที่มีอำนาจ นอกจากนี้นิทานพื้นบ้านยังมีประโยชน์แก่ผู้อ่านในด้านของการให้ความเพลิดเพลิน ให้กำลังใจในการดำเนินชีวิต ให้ความรู้เกี่ยวกับที่มาของสถานที่สำคัญและบุคคลสำคัญในท้องถิ่น และให้ข้อคิดและสติในการดำเนินชีวิต	2
	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การเขียนแนะนำตัว	มาตรฐาน ท 2.1 ม.1/2 เขียนสื่อสารโดยใช้ถ้อยคำถูกต้องชัดเจนเหมาะสม และสละสลวย	การเขียนแนะนำตนเองคือการเขียนเพื่อแนะนำตนเองให้ผู้อ่านรู้จักมีส่วนประกอบ ได้แก่ ชื่อและนามสกุล วัน เดือน ปี เกิด อายุ ภูมิลำเนาเดิม ที่อยู่ปัจจุบัน สถานศึกษาเดิม ความรู้ คุณวุฒิ และความสามารถพิเศษ ความสนใจงานอดิเรก และอื่น ๆ โดยในการเขียนนั้นต้องคำนึงถึงหลักในการเขียนแนะนำตนเองจากการพิจารณาจุดประสงค์ในการเขียน บุคคลที่รับข้อมูล ข้อมูลที่ควรมีในการเขียนแนะนำตนเองและการใช้สำนวนภาษาให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการเขียนแนะนำตนเอง เพื่อให้เราสามารถเขียนแนะนำตนเองให้ผู้อื่นเกิดความสนใจได้	1
	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การเขียนแนะนำสถานที่	มาตรฐาน ท 2.1 ม.1/2 เขียนสื่อสารโดยใช้ถ้อยคำถูกต้องชัดเจนเหมาะสม และสละสลวย	การเขียนแนะนำสถานที่สำคัญหมายถึง การเขียนเกี่ยวกับความรู้ของสถานที่นั้น ๆ ผู้เขียนจะต้องค้นคว้าเพิ่มเติมจากแหล่งความรู้ที่เชื่อถือได้ ข้อมูลที่ควรศึกษาเพื่อนำมาเขียน โดยมีหลักการในการเขียนคือการเลือกสถานที่ที่ต้องการจะเขียน กำหนดประเด็นที่จะเขียน ศึกษา	1

ชื่อหน่วย การเรียนรู้	แผนการจัดการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	เนื้อหาสาระ	เวลา (ชั่วโมง)
			หาข้อมูลและลงมือเขียนตามประเด็นที่กำหนด	
	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง การเขียนและพูด แสดงความคิดเห็น	มาตรฐาน ท 2.1 ม.1/6 เขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสาระจาก สื่อที่ได้รับ มาตรฐาน ท 3.1 ม.1/3 พูดแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ เกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู	การเขียนแสดงความคิดเห็น เป็นทักษะการเขียนอย่างหนึ่งที่ต้องอาศัยการวิเคราะห์ วิเคราะห์ อย่างมีเหตุผล ซึ่งผู้เขียนต้องมีความรู้ในเรื่องที่แสดงความคิดเห็น มีองค์ประกอบที่คือประเด็นสำคัญในการแสดงความคิดเห็น และข้อมูลสนับสนุน นอกจากนี้การเขียนแสดงความคิดเห็นสรุปประเด็นที่ต้องแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ความคิดเห็นของตนเองเกี่ยวกับประเด็นนั้น หาข้อสนับสนุนที่เพียงพอมาประกอบข้อคิดเห็น และนำเสนอความคิดเห็น โดยการจัดลำดับความคิดอย่างถูกต้องและต่อเนื่อง การเรียนรู้เรื่องการเขียนแสดงความคิดเห็นนั้นจะทำให้ผู้เรียนได้ฝึกการวิเคราะห์ วิเคราะห์ประเด็นต่าง ๆ และแสดงความคิดเห็น การพูดแสดงความคิดเห็น หมายถึงการพูดเพื่อแสดงความรู้สึกรู้สึกหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างมีเหตุผล มีความสอดคล้องกับเรื่องที่พูด ในการพูดแสดงความคิดเห็น ผู้พูดอาจพูดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องทางวิชาการ เศรษฐกิจ หรือสังคมก็ได้ ทั้งนี้เมื่อแสดงความคิดเห็นไปแล้วควรทำให้ผู้ฟังเห็นด้วยหรือคล้อยตาม	2
	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การสร้างคำ	มาตรฐาน ท 4.1 ม.1/2 สร้างคำในภาษาไทย	คำประสมคือคำที่เกิดจากการนำคำอิสระที่มีความหมายต่างกันอย่างน้อย 2 หน่วยมารวมกัน เกิดเป็นคำใหม่คำหนึ่งมีความหมายใหม่ และหน่วยคำที่มาวมกันเป็นคำประสมอาจจะเป็นคำนาม คำกริยา จำนวนนับ คำลำดับที่ หรือคำบุพบทได้ คำซ้อนเป็นคำที่เกิดจากการนำคำตั้งแต่ 2 คำขึ้นไปมาเรียงต่อกัน โดยแต่ละคำนั้นมีความสัมพันธ์กันในด้านความหมาย โดยอาจจะเป็นความเหมือนกัน คล้ายกัน หรือ	4

ชื่อหน่วย การเรียนรู้	แผนการจัดการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	เนื้อหาสาระ	เวลา (ชั่วโมง)
			ตรงข้ามกันได้ และจำนวนในคำซ้อน อาจจะมี 2 คำ 4 คำ หรือ 6 คำได้ คำซ้ำ หมายถึง คำที่ประกอบด้วย หน่วยคำ 2 หน่วย ซึ่งเหมือนกันทุก ประการ อีกนัยหนึ่ง การพูดหรือเขียนคำ ใดคำหนึ่งอีกครั้งทำให้เกิดคำซ้ำ โดยใน การเขียนคำซ้ำจะใช้เครื่องหมายไม้ยมก แทนที่คำซ้ำ คำซ้ำเป็นได้ทั้งคำนาม คำ สรรพนาม คำลักษณนาม คำกริยา คำช่วย กริยา คำบุพบท คำวิเศษณ์ คำบอกจำนวน คำบอกลำดับ คำหน้าจำนวน คำหลัง จำนวน และคำบอกกำหนดไม่ใช่เฉพาะ	

แบบฟอร์มแผนการจัดการเรียนรู้

ชื่อ-นามสกุล นางสาวจุฬาลักษณ์ พัฒนมาศ โรงเรียน พนมทวนพิทยาคมฯ สังกัด สพม.กาญจนบุรี
กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย ระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1
ชื่อหน่วยการเรียนรู้ นิทานพื้นบ้าน เวลา 10 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การสร้างคำ เวลา 4 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

การสร้างคำในภาษาไทยคือการสร้างคำในภาษาไทยให้มีใช้เพิ่มมากขึ้น ได้แก่ คำประสม คำซ้อน คำซ้ำ และคำพ้อง โดยคำประสมคือคำที่เกิดจากการนำคำอิสระที่มีความหมายต่างกันอย่างน้อย 2 หน่วยมารวมกัน เกิดเป็นคำใหม่คำหนึ่งมีความหมายใหม่ และหน่วยคำที่มาวมกันเป็นคำประสมอาจจะเป็นคำนาม คำกริยา จำนวนนับ คำลำดับที่ หรือคำบุพบทได้ คำซ้อนเป็นคำที่เกิดจากการนำคำตั้งแต่ 2 คำขึ้นไปมาเรียงต่อกัน โดยแต่ละคำนั้น มีความสัมพันธ์กันในด้านความหมาย โดยอาจจะเป็นความเหมือนกัน คล้ายกัน หรือตรงข้ามกันได้ และจำนวนในคำซ้อนอาจจะมี 2 คำ 4 คำ หรือ 6 คำได้ คำซ้ำเป็นคำที่ประกอบด้วยหน่วยคำ 2 หน่วย ซึ่งเหมือนกันทุกประการ อีกนัยหนึ่ง การพูดหรือเขียนคำใดคำหนึ่งอีกครั้งทำให้เกิดคำซ้ำ โดยในการเขียนคำซ้ำจะใช้เครื่องหมายไม้ยมกแทนที่คำซ้ำ และคำพ้องเป็นคำที่มีความหมายซ้ำกันหรือเหมือนกัน คือศัพท์หนึ่งคำอาจจะมีมีความหมายเหมือนกันแต่ต่างกันที่การเขียนและการออกเสียง โดยมีทั้งหมด 4 ชนิด ได้แก่ คำพ้องรูป คำพ้องเสียง คำพ้องรูปพ้องเสียง และคำพ้องความหมาย นอกจากนี้ประโยชน์ของการเรียนรู้เรื่องการสร้างคำ ได้แก่ การรู้จัก เข้าใจ และสามารถนำคำที่เกิดจากการสร้างคำที่หลากหลายไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

2. มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดระหว่างทาง

มาตรฐาน 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

ตัวชี้วัด ม.1/2 สร้างคำในภาษาไทย

ตัวชี้วัดปลายทาง

-

3. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

3.1 สมรรถนะที่ 1 ความสามารถในการสื่อสาร

ตัวชี้วัดที่ 1 ใช้ภาษาถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจ ความคิด ความรู้สึกและทัศนะของตนเองด้วยการพูดและการเขียน

พฤติกรรมบ่งชี้ที่ 1 พูดถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจจากสารที่อ่าน ฟัง หรือดูด้วยภาษาของตนเองได้

3.2 สมรรถนะที่ 4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

ตัวชี้วัดที่ 2 เรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง

พฤติกรรมบ่งชี้ที่ 1 มีทักษะในการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร

3.3 สมรรถนะที่ 4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

ตัวชี้วัดที่ 3 ทำงานและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

พฤติกรรมบ่งชี้ที่ 1 ทำงานร่วมกับผู้อื่น อย่างสร้างสรรค์ สามารถแสดงความคิดเห็นของตน ยอมรับฟัง
ความคิดเห็นของผู้อื่น

4. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- 4.1) ใฝ่เรียนรู้
- 4.2) มุ่งมั่นในการทำงาน

5. จุดประสงค์การเรียนรู้

5.1) ด้านพุทธิพิสัย

นักเรียนอธิบายความหมายและลักษณะของการสร้างคำแต่ละประเภทได้

5.2) ด้านทักษะพิสัย

นักเรียนสามารถจำแนกประเภทของการสร้างคำแต่ละประเภทได้

5.3) ด้านจิตพิสัย

นักเรียนสามารถอธิบายประโยชน์ของการเรียนรู้เรื่องการสร้างคำในภาษาไทยได้

6. เนื้อหาสาระ

6.1) ความหมายของการสร้างคำแต่ละประเภท

การสร้างคำเป็นการพัฒนาทั้งรูปคำและการเพิ่มจำนวนคำ เพื่อให้คำเพียงพอต่อการใช้ สื่อสาร คำไทยที่ใช้อยู่ปัจจุบันมีทั้งคำที่เป็นคำไทยดั้งเดิม คำที่มาจากภาษาต่างประเทศ คำศัพท์เฉพาะทาง วิชาการคำที่ใช้เฉพาะในภาษาพูด คำชนิดต่าง ๆ เหล่านี้มีชื่อเรียกตามลักษณะและแบบสร้างของคำ ได้แก่ คำประสม คำซ้อน คำซ้ำ และคำพ้อง โดยสามารถอธิบายความหมายได้ดังนี้

6.1.1) คำประสม หมายถึง คำที่เกิดจากการนำคำอิสระที่มีความหมายต่างกันอย่างน้อย 2 หน่วยมารวมกัน เกิดเป็นคำใหม่คำหนึ่งมีความหมายใหม่ และหน่วยคำที่มารวมกันเป็นคำประสมอาจจะเป็นคำนาม คำกริยา จำนวนนับ คำลำดับที่ หรือคำบุพบทได้

6.1.2) คำซ้อน หมายถึง คำที่เกิดจากการนำคำตั้งแต่ 2 คำขึ้นไปมาเรียงต่อกัน โดยแต่ละคำนั้น มีความสัมพันธ์กันในด้านความหมาย โดยอาจจะเป็นความเหมือนกัน คล้ายกัน หรือตรงข้ามกันได้ และจำนวนในคำซ้อนอาจจะมี 2 คำ 4 คำ หรือ 6 คำได้

6.1.3) คำซ้ำ หมายถึง คำที่ประกอบด้วยหน่วยคำ 2 หน่วย ซึ่งเหมือนกันทุกประการ อีกนัยหนึ่ง การพูดหรือเขียนคำใดคำหนึ่งอีกครั้งทำให้เกิดคำซ้ำ โดยในการเขียนคำซ้ำจะใช้เครื่องหมายไม้ยมกแทนที่คำซ้ำ

6.1.4) คำพ้อง หมายถึง คำที่มีความหมายซ้ำกันหรือเหมือนกัน คือศัพท์หนึ่งคำอาจมีความหมายเหมือนกัน แต่ต่างกันที่การเขียนและการออกเสียง

6.2) ประเภทของการสร้างคำ มีทั้งหมด 4 ประเภท และมีลักษณะดังนี้

6.2.1) คำประสม มีลักษณะและรายละเอียดดังนี้

ดังนี้

1) ลักษณะของคำประสม ที่สามารถแยกคำประสมออกจากคำประเภทรอื่น กลุ่มคำ และประโยค

1.1) คำประสมเป็นคำที่มีความหมายใหม่ ต่างจากความหมายที่เป็นผลรวมของหน่วยคำที่มารวมกัน แต่มักมีเค้าความหมายของหน่วยคำเดิมอยู่ ยกตัวอย่างเช่น

1.1.1) ผ้าขี้ริ้ว เป็นคำประสม มีความหมายว่าผ้าเก่าที่ใช้เช็ดถูพื้น เป็นต้น เป็นความหมายใหม่ที่มีเค้าความหมายของหน่วยคำเดิมว่า ผ้า และ ขี้ริ้ว

1.1.2) น้ำแข็ง เป็นคำประสม มีความหมายว่าน้ำที่แข็งเป็นก้อนเพราะถูกความเย็นจัด เป็นความหมายใหม่ที่มีเค้าความหมายเดิมของหน่วยคำ น้ำ และ แข็ง

1.2) คำประสมจะแทรกคำใด ๆ ลงระหว่างหน่วยคำที่มารวมกันนั้นไม่ได้ ถ้าสามารถแทรกคำอื่นลงไปได้ คำที่รวมกันนั้นจะไม่ใช่คำประสม ยกตัวอย่างเช่น

1.2.1) หมอใช้ผ้าปิดปากเวลาตรวจคนไข้ ข้อความ ปิดปาก สามารถแทรกคำว่า ที่ หรือ ตรง ระหว่างคำว่า ปิด กับ ปาก ได้ เป็น ปิดที่ปาก หรือ ปิดตรงปาก คำว่า ปิดปาก ในประโยคนี้อาจไม่ใช่คำประสม

1.2.2) เขาถูกฆ่าปิดปาก คำว่า ปิดปาก แปลว่า ไม่ให้มีโอกาสพูดได้ ไม่สามารถแทรกคำใด ๆ ลงไป ระหว่างคำว่า ปิด กับ ปาก ได้ คำว่า ปิดปาก ในประโยคนี้อาจเป็นคำประสม

1.3) คำประสมเป็นคำเดียว หน่วยคำที่เป็นส่วนประกอบของคำประสม ไม่สามารถย้ายที่หรือสลับที่ได้ ยกตัวอย่างเช่น

1.3.1) ฉันกินข้าวมาแล้ว สามารถย้ายคำว่า “ข้าว” ไปไว้ต้นประโยคเป็น ข้าวฉันกินมาแล้ว ได้ ข้อความ กินข้าว จึงไม่ใช่คำประสม

1.3.2) เขานั่งกินที่ ไม่สามารถย้ายคำว่า กิน หรือ ที่ ไปไว้ที่อื่นได้ คำว่า กินที่ จึงเป็นคำประสม

1.4) คำประสมจะออกเสียงต่อเนื่องกันไปโดยไม่หยุดหรือเว้นจังหวะระหว่างหน่วยคำที่เป็นส่วนประกอบ ยกตัวอย่างเช่น

1.4.1) ดินเหนียว ถ้าออกเสียงต่อเนื่องกันไป หมายถึง ดินชนิดหนึ่ง มีเนื้อเหนียว เป็นคำประสม ถ้ามีช่วงเว้นจังหวะ ระหว่าง ดิน กับ เหนียว หมายถึง ดินมีสภาพเหนียว เป็นประโยค

1.4.2) กาแฟเย็น ถ้าออกเสียงต่อเนื่องกันไป หมายถึง กาแฟใส่นมใส่น้ำแข็ง เป็นคำประสม ถ้ามีช่วงเว้นจังหวะระหว่างคำว่า กาแฟ กับ เย็น หมายถึง กาแฟร้อนที่ทิ้งไว้จนเย็น จะเป็นประโยค

1.5) คำประสมบางคำไม่มีความสัมพันธ์ทางวากยสัมพันธ์ระหว่างหน่วยคำที่เป็นส่วนประกอบ ยกตัวอย่างเช่น

1.5.1) กินน้ำ ไม่เป็นคำประสม เพราะหน่วยคำว่า กิน กับ น้ำ มีความสัมพันธ์ทางวากยสัมพันธ์แบบ กริยา - กรรม

1.5.2) กินใจ เป็นคำประสม เพราะหน่วยคำว่า กิน กับใจ ไม่มีความสัมพันธ์ทางวากยสัมพันธ์

2) ส่วนประกอบของคำประสม หน่วยคำที่นำมาาร่วมกันเป็นคำประสมอาจจะเป็นคำนาม คำกริยา คำจำนวนนับ คำลำดับที่ หรือคำบุพบท เมื่อนำคำชนิดนั้น ๆ มาประกอบกันแล้ว ส่วนใหญ่จะได้คำประสมที่เป็นคำนาม หรือ คำกริยา ดังนี้

2.1) คำประสมที่เป็นคำนาม

- 2.1.1) นาม + นาม เช่น ดอกฟ้า วรรณม ตีนกา
- 2.1.2) นาม + นาม + นาม เช่น แม่ย่านาง รถไฟฟ้า ปากนกกระจอก
- 2.1.3) นาม + ลักษณะนาม เช่น น้ำขวด น้ำแข็งก้อน บะหมี่ซอง
- 2.1.4) นาม + กริยา เช่น มือถือ กล้องดำ หมูหัน
- 2.1.5) นาม + กริยา + นาม เช่น คนเดินดิน บัตรเติมเงิน แปรงสีฟัน
- 2.1.6) นาม + กริยา + กริยา เช่น สารฟอกขาว น้ำแข็งไส ใบขับชี
- 2.1.7) นาม + บุพบท + นาม เช่น รถใต้ดิน บัวใต้น้ำ คนหลังเขา
- 2.1.8) กริยา + กริยา เช่น กันสาด พิมพ์ดีด ห่อหมก
- 2.1.9) กริยา + นาม เช่น รองพื้น เท้าแขน บังตา
- 2.1.10) บุพบท + นาม เช่น ในหลวง ใต้เท้า หลังบ้าน

2.2) คำประสมที่เป็นคำกริยา

- 2.2.1) กริยา + กริยา เช่น ผสมเทียม ชักซ้อม ชักฟอก
- 2.2.2) กริยา + นาม เช่น ปิดปาก โยงโย ยกเมฆ
- 2.2.3) กริยา + นาม + กริยา เช่น ชีดเส้นตาย ลดช่องว่าง ตีบทแตก
- 2.2.4) กริยา + บุพบท เช่น เป็นกลาง
- 2.2.5) กริยา + บุพบท + นาม เช่น กินตามน้ำ ตีท้ายครัว
- 2.2.6) นาม + กริยา เช่น ตาแข็ง มือใหม่ หัวอ่อน
- 2.2.7) นาม + กริยา + นาม เช่น เลือดเข้าตา น้ำท่วมปาก

6.2.2) คำซ้อน มีลักษณะและรายละเอียดดังนี้

1) ลักษณะความหมายของคำซ้อน คำที่นำมาซ้อนกันมีความหมายประเภทใดประเภทหนึ่ง ดังนี้

1.1) ความหมายเหมือนกัน หมายถึง คำที่นำมาซ้อนกันนั้นหมายถึงสิ่งเดียวกันหรือเป็นอย่างเดียวกัน ยกตัวอย่างเช่น เร็วไว ทรัพย์สิน ไฉนโต สูญหาย ดูแล และหยาบช้า เป็นต้น

1.2) ความหมายคล้ายกัน หมายถึง คำที่นำมาซ้อนกันนั้นมีความหมายใกล้เคียงกันหรือเป็นไปในทำนองเดียวกัน พอที่จะจัดเข้าไปในกลุ่มเดียวกันได้ ยกตัวอย่างเช่น อ่อนนุ่ม เล็กน้อย ยักซ์มาร ไร่นา และศีลธรรม เป็นต้น

1.3) ความหมายตรงกันข้าม หมายถึง คำที่นำมาซ้อนกันนั้นมีความหมายเป็นคนละลักษณะหรือคนละฝ่ายกัน เช่น ไกลไกล ผิดถูก เหตุผล สูงต่ำดำขาว ตัดเป็นตัดตาย และตั้งลิทหนาง เป็นต้น

2) จำนวนคำในคำซ้อน เมื่อพิจารณาจำนวนคำที่นำมาซ้อนกันอาจมี 2 คำ 4 คำ หรือ 6 คำ

2.1) คำซ้อน 2 คำ เช่น ช้างม้า บ้านเมือง วัวควาย กุ้ย้ม ภาชีอากร และฝนฟ้า เป็นต้น

2.2) คำซ้อน 4 คำ

2.2.1) คำซ้อน 4 คำ เรียงกัน เช่น ช้างม้าวัวควาย กุ้งหอยปูปลา ตีรันฟันแทง และเย็บปักถักร้อย เป็นต้น

2.2.2) คำซ้อนที่ประกอบด้วยคำ 4 คำที่แยกเป็น 2 คู่ ซึ่งมักจะมีเสียงคล้องจองระหว่างพยางค์ที่ 2 และ 3 เช่น ทุกข์โศกโรครภัย ใส่ร้ายป้ายสี สอบสวนทวนความ และรวบรัดตัดความ เป็นต้น

2.2.3) คำซ้อน 4 คำ ที่มีคำที่ 1 กับคำที่ 3 หรือคำที่ 2 กับคำที่ 4 ซ้ำกัน เช่น อ่อนอกอ่อนใจ มากหมอมากความ อดข้าวอดน้ำ และน้ำหูนํ้าตา เป็นต้น

2.3) คำซ้อน 6 คำ เช่น คดในข้องอในกระดูก เลือกที่รักมักที่ชัง จับไม่ได้ไล่ไม่ทัน และฆ่าไม่ตายขายไม่ขาด เป็นต้น

3) ตำแหน่งของคำที่บอกความหมายของคำซ้อน คำซึ่งมารวมกันเป็นคำซ้อน อาจมีคำใดคำหนึ่งใช้ตรงกับความหมายของคำซ้อนทั้งคำ อีกคำหนึ่งเป็นเพียงคำประกอบเท่านั้น คำที่ใช้ในความหมายตรงกับความหมายของคำซ้อนทั้งคำ อาจเป็นคำที่อยู่ส่วนหน้าหรือส่วนหลังของคำซ้อนก็ได้

3.1) ความหมายของคำซ้อนตรงกับคำที่อยู่ส่วนหน้า เช่น คำว่า ใจคอ ความหมายตรงกับคำว่าใจ ในประโยค ใจคอเขาโหดเหี้ยมเหลือเกิน หมายถึง ใจเขาโหดเหี้ยม

3.2) ความหมายของคำซ้อนตรงกับคำที่อยู่ส่วนหลัง เช่น คำว่า แข้งขา ความหมายตรงกับคำว่าขา ในประโยค เด็กคนนี้แข้งยาวแก้ง้าง หมายถึง เด็กคนนี้ขายาว

6.2.3) คำซ้ำ มีลักษณะและรายละเอียดดังนี้

1) การออกเสียงคำซ้ำ

1.1) คำซ้ำประเภทไม่เปลี่ยนเสียง ถ้าคำเดิมเป็นคำพยางค์เดียวจะลงเสียงหนักที่พยางค์หลังเหมือนคำสองพยางค์ เช่น หลาน ๆ, แดง ๆ และ สวย ๆ ถ้าคำเดิมเป็นคำสองพยางค์หรือหลายพยางค์เมื่อเป็นคำซ้ำก็จะออกเสียงเหมือนคำเดิมเพิ่มอีกครั้งหนึ่ง เช่น พอดี ๆ, สัปดาห์ และ ระบบ ๆ

1.2) คำซ้ำประเภทเปลี่ยนเสียง คำซ้ำประเภทที่เน้นความหมายหรือเพิ่มความหมายขึ้น จะเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์เน้นพิเศษ คำซ้ำประเภทเปลี่ยนเสียงที่เป็นคำนามเมื่อซ้ำแล้วอาจใช้เป็นคำกริยาคุณศัพท์พิเศษก็ได้ เช่น ผู้หญิงคนนี้ท่าทางนางเอ็กนางเอก คนอะไรไม่รู้ตลาดตลาด คนใช้บ้านนี้ขยันขยัน และวันนี้ฉันเบลอเบลอ เป็นต้น

2) ชนิดของคำและลักษณะความหมายของคำซ้ำ คำที่นำมาซ้ำกันมีคำชนิดต่าง ๆ แตกต่างกัน และคำที่ซ้ำแล้วจะมีความหมายแตกต่างไปจากเดิม ดังนี้

2.1) คำนาม คำนามที่นำมาซ้ำกันมักเป็นคำนามที่บอกเครือญาติ เช่น พี่, น้อง, ลูก และ หลาน เป็นต้น และคำนามทั่วไปบางคำ เช่น หนุ่ม, สาว, เพื่อน, แม่ และ น้ำ เป็นต้น โดยมีความหมายดังนี้

2.1.1) มีความหมายเป็นพหูพจน์ เช่น พี่ ๆ ฉันอยู่ต่างจังหวัด, สาว ๆ แต่งตัวกันเสร็จหรือยัง และคุณยายอยู่กับหลาน ๆ

2.1.2) มีความหมายคล้ายอย่างนั้น มีลักษณะทำนองนั้น เช่น อายุมากแล้วยังแต่งตัวเหมือนสาว ๆ, ลูกขึ้นนี้เป็นแม่ ๆ ไม่อ่อย และดารากลุ่มนี้มีแต่เด็ก ๆ

2.1.3) มีความหมายเน้น เช่น แม่ครัวใช้หมูเนื้อ ๆ ทำอาหาร, ตักข้าวต้มให้ฉันเอาแต่น้ำ ๆ นะ และอาหารบ้านนี้มีแต่ผัก ๆ ทั้งนั้น

2.2) คำสรรพนาม ที่ซ้ำแล้วจะมีความหมายดังนี้

2.2.1) มีความหมายเป็นพหูพจน์ เช่น เรา ๆ คนกันเองไม่ต้องมีพิธีรีตองมากมาย, หนู ๆ ทั้งหลาย นั่งให้เป็นระเบียบหน่อย และบริกรมาแล้ว คุณ ๆ จะกินอะไรกันจะ

2.2.2) มีความหมายไม่เฉพาะเจาะจง เช่น อะไร ๆ ฉันก็กินได้ทั้งนั้น, ข้าวนี้ออกโด่งดัง ใคร ๆ ก็รู้ และไปเที่ยวไหน ๆ แล้วก็ต้องกลับมาซื้อของที่กรุงเทพฯ

2.3) คำลักษณนาม ส่วนมากจะซ้ำได้ และมักมีคำว่า เป็น อยู่ด้วย เมื่อซ้ำแล้วมีความหมายดังนี้

2.3.1) มีความหมายเป็นพหูพจน์ เช่น ช่างมากันเป็นโขลง ๆ, คนมาเที่ยวงานเป็นกลุ่ม ๆ และช่างกินกล้วยเป็นหวี ๆ

- 2.3.2) มีความว่าแยกทีละส่วนและเป็นพหูพจน์ เช่น แม่ครัวหั่นเนื้อเป็นชิ้น, ตำรวจสอบสวนเป็นคดี ๆ ไป และบริษัทจ่ายค่าจ้างคนงานเป็นวัน ๆ
- 2.4) คำกริยา คำกริยาทุกชนิดสามารถนำมาซ้ำได้ เมื่อซ้ำแล้วทำให้มีความหมายดังนี้
- 2.4.1) มีความหมายว่าหลายครั้งและต่อเนื่อง เช่น ฉันทิน ๆ อยู่เขาก็วิ่งเข้ามาหา, เขาได้แต่พูด ๆ แล้วไม่เห็นทำ และเรื่องนี้ฟัง ๆ ดูก็น่าสนใจดี
- 2.4.2) มีความหมายว่าหลายครั้ง เช่น เดือน ๆ เขาเหนื่อย เขาซักจะเกรงขึ้น, เขียน ๆ ไปเดี๋ยวก็เก่งเอง และหนังสือจะท่อง ๆ เข้าจะได้สอบได้
- 2.4.3) เน้นความหมายของกริยานั้น เช่น กิน ๆ เข้าไปอย่าเรื่องมาก, เร็ว ๆ เข้าเดี๋ยวไปไม่ทัน และฉันอยากให้เข้าไป ๆ เสียให้พ้น
- 2.4.4) มีความหมายเบาลง เช่น คุณแม่ยังโกรธ ๆ เขาอยู่, คนไข้อยังเพลีย ๆ ไม่ค่อยมีแรง และคนชอบ ๆ กัน ไม่น่ามาโกงกันได้
- 2.5) คำช่วยกริยา ที่นำมาซ้ำได้ เช่น เกือบ, จวน, คล้าย, และซัก เป็นต้น เมื่อซ้ำแล้วจะทำให้มีความหมายเบาลง เช่น เด็กคนนี้เกือบ ๆ จมน้ำตาย, ฉันรู้สึกคล้าย ๆ จะเป็นไข้ และเพิ่งหายไข้ ค่อย ๆ เดิน อย่ารีบร้อน
- 2.6) คำบุพบท ที่นำมาซ้ำได้มักเป็นคำบุพบทบอกสถานที่ เช่น ริม, แถว, ข้าง และใกล้ เป็นต้น เมื่อซ้ำแล้วจะมีความหมายไม่เฉพาะเจาะจง ไม่กำหนดบริเวณแน่ชัด เช่น เขาไปซื้อหนังสือแถว ๆ ศูนย์การค้าที่เปิดใหม่, อยู่ซ่อมรถอยู่ข้าง ๆ วัด และเราไปยืนดูกระทงตรงกลาง ๆ สะพานพระราม 8
- 2.7) คำวิเศษณ์ ที่นำมาซ้ำได้ เช่น เสมอ, บ่อย, ซ้ำ, ซ้ำ, และสาย เมื่อซ้ำแล้วมีความหมายดังนี้
- 2.7.1) มีความหมายบอกความแน่น หรือทำซ้ำ เกิดซ้ำ เช่น เด็กคนนี้ป่วยบ่อย ๆ เพราะไม่ค่อยออกกำลังกาย, เขาออกกำลังกายเสมอ ๆ จึงแข็งแรง และเคี้ยวอาหารช้า ๆ อาหารจะได้ย่อยง่าย
- 2.7.2) มีความหมายไม่เฉพาะเจาะจง หรือไม่กำหนดแน่ชัดลงไป เช่น เขานัดให้ฉันไปหาเขา ๆ และตอนสาย ๆ รถจะติดมากกว่าตอนเช้า
- 2.8) คำบอกจำนวน ที่นำมาซ้ำได้มักเป็นตัวเลขจำนวนหลัก เช่น สิบ, ร้อย, พัน, หมื่น และแสน เป็นต้น และมักจะใช้คำว่า เป็น เมื่อซ้ำแล้วจะมีความหมายเป็นพหูพจน์ เช่น รถยนต์ยี่ห้อนี้ราคาเป็นล้าน ๆ และคนมาเชียร์ฟุตบอลกันเป็นพัน ๆ คน
- 2.9) คำบอกลำดับ ที่นำมาซ้ำได้ เช่น แรก, หลัง และท้าย เป็นต้น เมื่อซ้ำแล้วมีความหมายไม่เจาะจง เช่น ฉันชอบนั่งแถวหน้า ๆ, วันแรก ๆ ก็ขยันดี วันหลัง ๆ ซักซี้เกียจ และลูกชายเขาสอบได้ที่ท้าย ๆ เป็นประจำ
- 2.10) คำหน้าจำนวน ที่นำมาซ้ำได้ เช่น ราว และเกือบ เป็นต้น เมื่อซ้ำแล้วมีความหมายไม่กำหนดแน่นอน มักใช้เมื่อผู้พูดไม่แน่ใจ เช่น เขากลับถึงบ้านราว ๆ สามทุ่ม และน้องชายของเขาสูงเกือบ ๆ 6 ฟุต
- 2.11) คำหลังจำนวน ที่นำมาซ้ำได้ เช่น เต็ม, พอดี, พูน, ถ้วน และเศษ เป็นต้น มีความหมายดังนี้
- 2.11.1) มีความหมายเน้น เช่น เขาป่วยอยู่ 2 อาทิตย์เต็ม ๆ และห้องนี้จุคนได้ 100 คนพอดี ๆ
- 2.11.2) มีความหมายไม่เฉพาะเจาะจง เช่น เขาขับรถไป 2 ชั่วโมงกว่า ๆ และแม่ครัวจ่ายเงินค่ากับข้าว 500 บาทเศษ ๆ

2.12) คำบอกกำหนดไม่ซ้ำเฉพาะ โดยคำที่นำมาซ้ำได้ คือ คำว่า ไหน เมื่อซ้ำแล้วมีความหมายเป็นพหูพจน์ เช่น ละครเรื่องไหน ๆ ฉันก็ดูได้ทั้งนั้น และปากกาตำไหน ๆ ก็เขียนไม่ลื่นเท่าตัวนี้

3) คำที่มีเสียงซ้ำกันแต่ไม่ใช่คำซ้ำ มี 2 ประเภท ได้แก่

3.1) คำบางคำที่ดูเหมือนจะมีลักษณะเป็นคำซ้ำเพราะออกเสียงซ้ำกันและใช้รูปเขียน เช่น อด ๆ, ปาว ๆ, หลัด ๆ และยอ ๆ เป็นต้น คำเหล่านี้ไม่สามารถนำคำเดิม คือ อด, ปาว , หลัด และยอ มาใช้โดยไม่ซ้ำได้ โดยปกติจะต้องใช้ในรูปที่ออกเสียงซ้ำกันเท่านั้น คำเหล่านี้จึงไม่นับเป็นคำซ้ำ

3.2) คำที่ออกเสียงซ้ำกันและเขียนซ้ำกันโดยไม่ซ้ำไม่ย่อก เช่น จะจะ นานา หรือชื่อเฉพาะที่มาจากภาษาจีน ได้แก่ หวีอันอัน, อั้งอั้ง, เซาเซา และซิงซิง เป็นต้น

6.2.4) คำพ้อง มีประเภทและลักษณะดังนี้

1) คำพ้องรูป คือ คำที่สะกดเหมือนกัน ออกเสียงต่างกัน และความหมายแตกต่างกัน เช่น

เพลา อ่านว่า เพลา หมายถึง แขนสอดคุมรถหรือเกวียน

เพลา ๆ อ่านว่า เพลา ๆ หมายถึง เบาหงาย

เพลา อ่านว่า เพ-ลา หมายถึง เวลา

2) คำพ้องเสียง คือ คำที่มีเสียงเหมือนกัน แต่สะกดแตกต่างกัน มีความหมายไม่เหมือนกัน เช่น ขึ้น - คั้น - หมั่น - มั่น หย่า - ออย่า และ ถ้า - ทำ

3) คำพ้องรูปพ้องเสียง คือ คำที่มีเสียงเหมือนกันและตัวสะกดเหมือนกัน แต่ความหมายแตกต่างกัน เมื่อนำคำพ้องรูปพ้องเสียงมาแต่งประโยค หน้าที่ของคำจะแตกต่างกัน เช่น เขา (คน) ขึ้นเขา (ภูเขา) ไปหาเขา (คน) และเขียวขึ้น (ขบขัน) ขณะขึ้น (ทำให้แน่น) ขึ้น (ภาชนะ) ให้แน่น เป็นต้น

4) คำพ้องความหมาย คือ คำที่มีเสียงและตัวสะกดไม่เหมือนกัน แต่ความหมายเหมือนกัน เช่น วิหค - สกุนา - สกุนี - ปักขา - ปักซี่ - ปักขิน หมายถึง นก

6.3 ประโยชน์ของการเรียนรู้เรื่องการสร้างคำในภาษาไทย คือ การรู้จัก เข้าใจ และสามารถนำคำที่เกิดจากการสร้างคำที่หลากหลายไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องทั้งในด้านการอ่านและการเขียน

ที่มา:

ประคอง นิมมานเหมินต์ และคณะ. 2555. บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 4 : วัฒนธรรมการใช้ภาษาไทย. กรุงเทพฯ : สถาบันภาษาไทย สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.

วัลยา ช่างขวัญยืน และคณะ. 2553. บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 2 : คำ การสร้างคำ และการยืมคำ. กรุงเทพฯ : สถาบันภาษาไทย สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.

7. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

7.1 ชั่วโมงที่ 1 คำประสม

7.1.1 สื่อนำเสนอ CANVA เรื่องคำประสม (ใช้สำหรับกระตุ้นความรู้, อธิบาย Concept เนื้อหา)

7.1.2 ใบความรู้เรื่องคำประสม

7.1.3 เว็บไซต์แบบทดสอบออนไลน์ Quizizz รายการเรื่องคำประสม (ใช้เป็นแบบฝึกในการทำกิจกรรม)

7.1.5 แบบทดสอบเรื่องคำประสม

7.1.5 องค์ประกอบเกมมิฟิเคชัน ได้แก่ คะแนน รางวัล (ขึ้นเล็กให้ในคาบ/ขึ้นใหญ่เมื่อเรียนจบเรื่อง) กระดานผู้นำ ระดับ และป้ายรางวัล

7.2 ชั่วโมงที่ 2 คำซ้อน

7.2.1 สื่อนำเสนอ CANVA เรื่องคำซ้อน

7.2.2 ใบความรู้เรื่องคำซ้อน

7.2.3 กระดาษขนาด A4

7.2.4 คลิปวิดีโอ MV เพลงซ่อนกลิ่น

7.2.5 แบบทดสอบเรื่องคำซ้อน

7.2.6 องค์ประกอบเกมมิฟิเคชัน ได้แก่ คะแนน รางวัล (ขึ้นเล็กให้ในคาบ/ขึ้นใหญ่เมื่อเรียนจบเรื่อง) กระดานผู้นำ ระดับ และป้ายรางวัล

7.3 ชั่วโมงที่ 3 คำซ้ำ

7.3.1 สื่อนำเสนอ CANVA เรื่องคำซ้ำ

7.3.2 ใบความรู้เรื่องคำซ้ำ

7.3.3 เว็บไซต์แบบทดสอบออนไลน์ Kahoot รายกลุ่ม เรื่องคำซ้ำ

7.3.5 แบบทดสอบเรื่องคำซ้ำ

7.3.5 องค์ประกอบเกมมิฟิเคชัน ได้แก่ คะแนน รางวัล (ขึ้นเล็กให้ในคาบ/ขึ้นใหญ่เมื่อเรียนจบเรื่อง) กระดานผู้นำ

7.4 ชั่วโมงที่ 4 คำพ้อง

7.4.1 สื่อนำเสนอ CANVA เรื่องคำพ้อง

7.4.2 ใบความรู้เรื่องคำพ้อง

7.4.3 กระดาษขนาดครึ่ง A4

7.4.4 กระดาษฟลิปชาร์ต

7.4.5 ปากกาเคมี

7.4.6 แบบทดสอบเรื่องคำพ้อง

7.4.7 องค์ประกอบเกมมิฟิเคชัน ได้แก่ คะแนน รางวัล (ขึ้นเล็กให้ในคาบ/ขึ้นใหญ่เมื่อเรียนจบเรื่อง) กระดานผู้นำ ระดับ และป้ายรางวัล

7.4.8 แบบทดสอบเก็บคะแนนท้ายเรื่องการสร้างคำ โดยมีเนื้อหาทั้งหมด 4 เรื่อง ได้แก่ 1) คำประสม 2) คำซ้อน 3) คำซ้ำ และ 4) คำพ้อง จำนวน 20 ข้อ

8. วิธีการดำเนินกิจกรรม ตามแนวคิด Active Learning

แนวคิด/รูปแบบการสอน/วิธีการสอน :

การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity – Based Learning) ร่วมกับแนวคิดเกมมิฟิเคชัน (Gamification)

8.1 ชั่วโมงที่ 1 คำประสม

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	องค์ประกอบ แนวคิดเกมมิฟิเคชัน
ขั้นนำเข้าสู่การเรียนรู้ (5 นาที) 1. ครูนำเสนอคำว่า “ของ” โดยใช้สื่อนำเสนอ CANVA 2. ให้นักเรียนจับคู่กับเพื่อนที่นั่งด้านข้าง และช่วยกันคิดว่าคำว่าของนั้นสามารถรวมกับคำใดได้อีกบ้างและสามารถเกิดเป็นคำใหม่ได้ (ของเล่น ของกิน ของเหลว ของแข็ง ของขาว ของหวาน ของขลัง และของขวัญ เป็นต้น) 3. ครูอธิบายเพิ่มเติมและกล่าวเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียนว่า “นักเรียนจะเห็นว่าคำว่า ของ เพียงคำเดียว สามารถนำคำอื่น ๆ มาประกอบ และทำให้เกิดคำที่มีความหมายเพิ่มขึ้นได้อย่างหลากหลาย ซึ่งนี้เรียกว่าคำประสม ซึ่งเป็นเรื่องนี้ของเรื่องการสร้างคำ ซึ่งเราจะได้เรียนรู้กันในวันนี้”	
ขั้นศึกษาและอภิปราย (15 นาที) 4. ครูนำเสนอคำว่า “การสร้างคำ” โดยใช้สื่อนำเสนอ CANVA และสุ่มถามนักเรียนเกี่ยวกับความหมายของการสร้างคำ (การสร้างคำเป็นการพัฒนาทั้งรูปคำและการเพิ่มจำนวนคำเพื่อให้คำเพียงพอต่อการใช้ สื่อสาร คำไทยที่ใช้อยู่ปัจจุบันมีทั้งคำที่เป็นคำไทยดั้งเดิม คำที่มาจากภาษาต่างประเทศ คำศัพท์เฉพาะทาง วิชาการคำที่ใช้เฉพาะในภาษาพูด) ประมาณ 1-2 คน หลังจากนั้นครูนำเสนอคำว่า “คำประสม” และสุ่มถามนักเรียนในชั้นเรียนเกี่ยวกับความหมายของคำประสม (คำที่เกิดจากการนำคำอิสระที่มีความหมายต่างกันอย่างน้อย 2 หน่วยมารวมกัน เกิดเป็นคำใหม่คำหนึ่งที่มีความหมายใหม่) และอธิบายความหมายของการสร้างคำและคำประสมเพิ่มเติม 5. ครูแจกใบความรู้เรื่องความหมาย ลักษณะ และตัวอย่างคำประสม ให้นักเรียนแต่ละคนได้ศึกษา โดยใช้เวลาประมาณ 5 นาที 6. ครูให้นักเรียนจับกลุ่มตามโต๊ะที่นั่ง และนำเสนอประโยคจำนวน 2 ประโยค และให้นักเรียนและละกลุ่มร่วมกันอภิปรายว่าคำใดในประโยคเป็นคำประสม และเพราะเหตุใดจึงเป็นคำประสม โดยใช้สื่อนำเสนอ CANVA 7.1 พ่อกับแม่ไปเที่ยวเมืองนอก (คำว่า เมืองนอก เป็นคำประสม เกิดจากการประสมกันระหว่างเมือง และ นอก ทำให้เกิดความใหม่ และเป็นคำนาม) 7.2 คนบางคนชอบซื้อเสียง (คำว่า ซื้อเสียง เป็นคำประสม เกิดจากการประสมกันระหว่างซื้อ และ เสียง ทำให้เกิดความใหม่ และเป็นคำกริยา) 7. ครูอธิบายลักษณะของคำประสม และยกตัวอย่างเพิ่มเติม โดยใช้สื่อนำเสนอ CANVA	
ขั้นกิจกรรม (20 นาที) 8. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 7 กลุ่ม ๆ ละ 4 คน (นักเรียนจำนวน 28 คน/ห้อง) ให้นั่งที่กลุ่มตามโต๊ะที่ครูกำหนด 9. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรม “คำไหนคำประสม” โดยใช้เว็บไซต์แบบทดสอบออนไลน์ Quizizz จำนวน 10 ข้อ ในแต่ละข้อจะมีประโยคมาให้ และให้นักเรียนพิมพ์ตอบว่าคำที่ปรากฏใน	

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	องค์ประกอบ แนวคิดเกมมิฟิเคชัน
ประโยคคำใดเป็นคำประสม โดยนักเรียนใช้โทรศัพท์มือถือเป็นเครื่องมือในการทำกิจกรรมกลุ่มละ 1 เครื่อง โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือก มีข้อความดังนี้ 8.1 หมากำลังเห่างูพิษ (งูพิษ) 8.2 ลายมือของเจ้านั่นคือยศ (ลายมือ) 8.3 เราควรคาดเข็มขัดนิรภัยเมื่อขับรถ (เข็มขัดนิรภัย) 8.4 ดาวเทียมนี้มีประโยชน์มาก (ดาวเทียม) 8.5 พ่อทำน้ำแข็งให้เป็นเกล็ดเล็ก ๆ แล้วนำมาคั้นในพิมพ์ (น้ำแข็ง) 8.6 บัวได้น้ำคือคนที่สั่งสอนให้รู้ธรรมไม่ได้ (บัวได้น้ำ) 8.7 อาหารประเภทห่อหมกเป็นอาหารที่ใช้เนื้อ พริก และกะทิมาควนให้เข้ากัน (ห่อหมก) 8.8 อาหารที่สามารถนำเนื้อมาจุ่มลงในหม้อเรียกว่าจิ้มจุ่ม (จิ้มจุ่ม) 8.9 บ้านเอื้ออาทรเป็นบ้านที่รัฐบาลให้แก่ประชาชน (บ้านเอื้ออาทร) 8.10 รักดีดีท้ายคร้วนภัสเพราะติดต่อกับภรรยาของเขา (ดีท้ายคร้ว) 10. เมื่อนักเรียนทำกิจกรรมเสร็จแล้ว กลุ่มใดได้คะแนนสูงสุด จะได้รับของรางวัลจากครู	คะแนน และรางวัล
ขั้นสะท้อนผลจากกิจกรรม (5 นาที) 11. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปผลจากกิจกรรมและเนื้อหาเรื่องคำประสมที่ได้เรียนรู้ โดยสุ่มนักเรียนจำนวน 2 กลุ่มเป็นผู้สรุปเนื้อหา โดยมีประเด็นดังนี้ 11.1) ความหมายของคำประสม 11.2) ลักษณะของคำประสม	
ขั้นประเมินผล (15 นาที) 11. ครูแจกแบบทดสอบเรื่องคำประสมให้นักเรียนแต่ละคนทำ จำนวน 10 ข้อ 12. ครูเฉลยแบบทดสอบ โดยให้นักเรียนในกลุ่มสลับกันตรวจ หลังจากนั้นให้นักเรียนแต่ละกลุ่มรวมคะแนน กลุ่มที่ได้คะแนนรวม 3 อันดับสูงสุด จะได้เลือกป้ายรางวัลวรรณคดี หลังป้ายรางวัลมีคะแนนเพื่อให้นักเรียนสะสม นักเรียนคนใดที่สะสมคะแนนไปได้จนถึงระดับที่กำหนดจะได้รับตรากำหนดระดับจำนวน 4 ระดับ ได้แก่ 12.1) ระดับเทพเจ้า 5,000 คะแนนขึ้นไป 12.2) ระดับเทพธิดา 4,000 – 4,999 คะแนน 12.3) ระดับยักษ์อสูร 3,000 – 3,999 คะแนน 12.4) ระดับทหารลิง ต่ำกว่า 3,000 คะแนน โดยคะแนนและระดับจะปรากฏในกระดานผู้นำในห้องเรียน ที่จะติดไว้หน้าห้องเรียนเพื่อให้ นักเรียนแต่ละกลุ่มได้ตรวจสอบคะแนนและระดับของตนเอง โดยหากจบการเรียนรู้เรื่องการสร้างคำกลุ่มใดได้คะแนนและระดับสูงสุดจะได้รับรางวัลใหญ่จากครู 13. ครูสรุปผลคะแนนของนักเรียนแต่ละกลุ่มบนกระดานผู้นำหน้าชั้นเรียน	ป้ายรางวัล คะแนน ระดับ กระดานผู้นำ รางวัล

8.2 ชั่วโมงที่ 2 คำซ้อน

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	องค์ประกอบ แนวคิดเกมมิฟิเคชัน
ขั้นนำเข้าสู่การเรียนรู้ (5 นาที) 1. ครูนำเสนอคำว่า “จิตใจ” และ คำว่า “จู้จี้” ให้นักเรียนสังเกต โดยให้สังเกตที่ความหมาย และรูปคำเป็นหลัก โดยใช้สื่อนำเสนอ CANVA 2. ครูกล่าวอธิบายเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียนว่า “นักเรียนจะเห็นว่าคำว่า “จิตใจ” คำที่นำมาประกอบกันมีความหมายเหมือนกัน ส่วนคำว่า “จู้จี้” ลักษณะรูปคำคือมีพยัญชนะต้นเหมือนกัน แต่เมื่อแยกพยางค์ไม่มีความหมาย คำทั้งสองคำนี้เรียกว่าคำซ้อน ซึ่งวันนี้ นักเรียนได้เรียนรู้ลักษณะการสร้างคำประเภทนี้”	
ขั้นศึกษาและอภิปราย (15 นาที) 4. ครูนำเสนอคำว่า “คำซ้อน” โดยใช้สื่อนำเสนอ CANVA และแจกกระดาษขนาด A4 ให้นักเรียนกลุ่มละ 1 แผ่น และให้นักเรียนค้นหาความหมายและลักษณะของคำซ้อน โดยสามารถค้นหาในหนังสือเรียนหลักการใช้ภาษาไทยและค้นคว้าโดยใช้อินเทอร์เน็ตในโทรศัพท์มือถือได้ หลังจากนั้นครูขอตัวแทนประมาณ 2-3 กลุ่มอธิบายความหมายและลักษณะของคำซ้อน (คำซ้อนคือคำที่เกิดจากการนำคำตั้งแต่ 2 คำขึ้นไปมาเรียงต่อกัน โดยแต่ละคำนั้น มีความสัมพันธ์กันในด้านความหมาย โดยอาจจะเป็นความเหมือนกัน คล้ายกัน หรือตรงข้ามกันได้ และจำนวนในคำซ้อนอาจจะมี 2 คำ 4 คำ หรือ 6 คำได้) 5. ครูแจกใบความรู้เรื่องคำซ้อน และให้นักเรียนแต่ละคนอ่านและศึกษา ใช้เวลาประมาณ 5 นาที 6. ครูนำเสนอคำว่า “สร้างสรรค์” และ “สุขสันต์” โดยใช้สื่อนำเสนอ CANVA และให้นักเรียนในชั้นเรียนร่วมกันอภิปรายว่าคำใดเป็นคำซ้อนเพราะเหตุใด (สร้างสรรค์เป็นคำซ้อน เพราะ คำว่า “สร้าง” และ “สรรค์” มีความหมายเหมือนกัน เมื่อนำมาเรียงต่อกันจึงเป็นคำประสม) โดยให้นักเรียนร่วมกันอภิปราย และสุ่มนักเรียนตอบ ประมาณ 3-4 คน 7. ครูอธิบายลักษณะ และตัวอย่างของคำซ้อนเพิ่มเติม	
ขั้นกิจกรรม (20 นาที) 8. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 7 กลุ่ม ๆ ละ 4 คน ให้นักเรียนกลุ่มเดียวกัน โดยเป็นนักเรียนกลุ่มเดิมที่แบ่งกลุ่มในช่วงที่ผ่านมา เพื่อเก็บคะแนนและระดับต่อไป 9. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรม “คำซ้อนซ่อนกลิ่น” โดยเป็นกิจกรรมกลุ่ม มีขั้นตอนดังนี้ 9.1 ครูแจกกระดาษขนาด A4 ให้นักเรียนกลุ่มละ 1 แผ่น 9.2 ให้นักเรียนฟังและดูคลิปวิดีโอ MV เพลงซ่อนกลิ่น ผ่านเว็บไซต์ Youtube: https://www.youtube.com/watch?v=wqJsZYibWcl 9.3 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนคำซ้อนที่พบในเพลงซ่อนกลิ่น (มีคำซ้อนทั้งหมด 7 คำ ได้แก่ ตรึงติด อิงแอบ ซ่อนเก็บ หย่าวน เลื่อนหาย หักห้าม และห้วนไหว) หลังจากนั้นครูเฉลยและอธิบายเพิ่มเติม หากนักเรียนกลุ่มใดตอบได้ถูกต้องทั้งหมด หรือใกล้เคียงที่สุด ได้คะแนนสูงสุดจะได้รับรางวัลจากครู	คะแนน รางวัล

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	องค์ประกอบ แนวคิดเกมมิฟิเคชัน
ขั้นสะท้อนผลจากกิจกรรม (5 นาที) 7. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปผลจากกิจกรรมและเนื้อหาเรื่องคำซ้อนที่ได้เรียนรู้ โดยสุ่มนักเรียนจำนวน 2 กลุ่มเป็นผู้สรุปเนื้อหา (ไม่ซ้ำกับกลุ่มเดิมที่สรุปเนื้อหาในชั่วโมงที่แล้ว) โดยมีประเด็นดังนี้ 7.1) ความหมายของคำซ้อน 7.2) ลักษณะของคำซ้อน	
ขั้นประเมินผล (20 นาที) 8. ครูแจกแบบทดสอบเรื่องคำซ้อน ให้นักเรียนแต่ละคนทำ จำนวน 10 ข้อ 9. ครูเฉลยแบบทดสอบ โดยให้นักเรียนในกลุ่มสลับกันตรวจ หลังจากนั้นให้นักเรียนแต่ละกลุ่มรวมคะแนน กลุ่มที่ได้คะแนนรวม 3 อันดับสูงสุด จะได้เลือกป้ายรางวัลวรรณคดี หลังป้ายรางวัลมีคะแนนเพื่อให้นักเรียนสะสม นักเรียนคนใดที่สะสมคะแนนไปได้จนถึงระดับที่กำหนดจะได้รับตรากำหนดระดับจำนวน 4 ระดับ ได้แก่ ระดับเทพเจ้า เทพธิดา อสุรยักษ์ และทหารลิง โดยคะแนนและระดับจะปรากฏในกระดานผู้นำในห้องเรียน ที่จะติดไว้หน้าห้องเรียน เพื่อให้นักเรียนแต่ละกลุ่มได้ตรวจสอบคะแนนและระดับของตนเอง โดยหากจบการเรียนรู้เรื่องการสร้างคำกลุ่มใดได้คะแนนและระดับสูงสุดจะได้รับรางวัลใหญ่จากครู 10. ครูสรุปผลคะแนนของนักเรียนแต่ละกลุ่มบนกระดานผู้นำหน้าชั้นเรียน	ป้ายรางวัล คะแนน ระดับ กระดานผู้นำ รางวัล

8.3 ชั่วโมงที่ 3 คำซ้ำ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	องค์ประกอบ แนวคิดเกมมิฟิเคชัน
ขั้นนำเข้าสู่การเรียนรู้ (5 นาที) 1. ครูนำเสนอคำว่า “สวย ๆ” และ คำว่า “ช่วยสวย” โดยใช้สื่อนำเสนอ CANVA ให้นักเรียนสังเกต โดยให้สังเกตที่รูปคำเป็นหลัก 2. ครูเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียนว่า “นักเรียนจะเห็นว่าคำทั้งสองคำนี้มีลักษณะคล้ายกันคือ เป็นคำเดียวกันซ้ำกันสองคำ แต่ใช้การซ้ำคำไม่เหมือนกัน และมีความหมายเหมือนกัน ซึ่งในวันนี้เราจะมาเรียนรู้ลักษณะคำดังกล่าว ที่เรียกว่า “คำซ้ำ””	
ขั้นศึกษาและอภิปราย (15 นาที) 3. ครูสุ่มถามนักเรียนจำนวน 1-2 คน เกี่ยวกับความหมายของคำซ้ำ (คำที่ประกอบด้วยหน่วยคำ 2 หน่วย ซึ่งเหมือนกันทุกประการ อีกนัยหนึ่ง การพูดหรือเขียนคำใดคำหนึ่งอีกครั้งทำให้เกิดคำซ้ำ) 4. ครูแจกใบความรู้เรื่องคำซ้ำให้นักเรียนแต่ละคนอ่าน โดยใช้เวลาประมาณ 5 นาที 5. ครูให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับชนิดของคำและลักษณะความหมายของคำซ้ำที่ปรากฏในประโยคจำนวน 2 ประโยค โดยใช้สื่อนำเสนอ CANVA โดยมีประโยคดังนี้	

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	องค์ประกอบ แนวคิดเกมมิฟิเคชัน
5.1 รดยนต์ยี่ห้อนี้ราคาเป็นล้าน ๆ (คำบอกจำนวน แสดงความเป็นพหูพจน์) 5.2 อยู่ซ่อมรถอยู่ข้าง ๆ วัด (คำบุพบทบอกสถานที่ มีความหมายไม่เฉพาะเจาะจง) 6. ครูอธิบายลักษณะ และตัวอย่างของคำซ้ำเพิ่มเติม	
ขั้นกิจกรรม (20 นาที) 7. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรม “คำซ้ำชนิดไหนและความหมายเป็นอย่างไร” โดยให้นักเรียนทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม โดยใช้เครื่องมือ ได้แก่ เว็บไซต์แบบทดสอบออนไลน์ Kahoot โดยกำหนดให้ใช้โทรศัพท์มือถือถือกลุ่มละ 1 เครื่อง โดยมีลักษณะเป็นข้อคำถามจำนวน 10 ข้อ แบบเลือกตอบ มีคำถามเกี่ยวกับคำซ้ำในประโยคว่าเป็นชนิดของคำใด และมีลักษณะความหมายเป็นอย่างไร 8. นักเรียนกลุ่มใดมีคะแนนสูงที่สุด จะได้รับรางวัลจากครู	คะแนน และรางวัล
ขั้นสะท้อนผลจากกิจกรรม (5 นาที) 9. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปผลจากกิจกรรมและเนื้อหาเรื่องคำซ้ำที่ได้เรียนรู้ โดยสุ่มนักเรียนจำนวน 2 กลุ่มเป็นผู้สรุปเนื้อหา (ไม่ซ้ำกับกลุ่มเดิมที่สรุปเนื้อหาในช่วงที่แล้ว) โดยมีประเด็นดังนี้ 9.1) ความหมายและลักษณะของคำซ้ำ 9.2) ชนิดและของคำและลักษณะความหมายของคำซ้ำ	
ขั้นประเมินผล (20 นาที) 10. ครูแจกแบบทดสอบเรื่องคำซ้ำ ให้นักเรียนแต่ละคนทำ จำนวน 10 ข้อ 11. ครูเฉลยแบบทดสอบ โดยให้นักเรียนในกลุ่มสลับกันตรวจ หลังจากนั้นให้นักเรียนแต่ละกลุ่มรวมคะแนน กลุ่มที่ได้คะแนนรวม 3 อันดับสูงสุด จะได้เลือกป้ายรางวัลวรรณคดี หลังป้ายรางวัลมีคะแนนเพื่อให้นักเรียนสะสม นักเรียนคนใดที่สะสมคะแนนไปได้จนถึงระดับที่กำหนดจะได้รับตรากำหนดระดับจำนวน 4 ระดับ ได้แก่ ระดับเทพเจ้า เทพธิดา อสูรย์กษ และทหารลิง โดยคะแนนและระดับจะปรากฏในกระดานผู้นำในห้องเรียน ที่จะติดไว้หน้าห้องเรียน เพื่อให้นักเรียนแต่ละกลุ่มได้ตรวจสอบคะแนนและระดับของตนเอง โดยหากจบการเรียนรู้เรื่องการสร้างคำกลุ่มใดได้คะแนนและระดับสูงสุดจะได้รับรางวัลใหญ่จากครู 12. ครูสรุปผลคะแนนของนักเรียนแต่ละกลุ่มบนกระดานผู้นำหน้าชั้นเรียน	ป้ายรางวัล คะแนน ระดับ กระดานผู้นำ รางวัล

8.4 ชั่วโมงที่ 4 คำพ้อง

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	องค์ประกอบ แนวคิดเกมมิฟิเคชัน
ขั้นนำเข้าสู่การเรียนรู้ (5 นาที) 1. ครูแจกกระดาษขนาดครึ่ง A4 ให้นักเรียนคนละ 1 แผ่น	

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	องค์ประกอบ แนวคิดเกมมิฟิเคชัน
2. ให้นักเรียนวาดภาพ “เขา” มาจำนวน 1 ภาพ หลังจากนั้น ครูสุ่มนักเรียนให้นำเสนอภาพเขาที่นักเรียนวาด 3. ครูกล่าวเชื่อมโยงเข้าสู่เนื้อหาการเรียนรู้ว่า “จะเห็นว่ามีเพื่อนนักเรียนบางคำวาดภาพภูเขา วาดภาพเขาสัตว์ หรือแม้แต่วาดภาพผู้ชาย ที่ใช้คำว่าเขา เรียกแทน ดังนั้นคำว่า เขา นั้น เป็น คำที่มีเสียงเหมือนกันและตัวสะกดเหมือนกัน แต่ความหมายแตกต่างกัน ที่เราเรียกว่า คำพ้องรูปพ้องเสียง ซึ่งในวันนี้เราจะได้เรียนรู้เรื่องการสร้างคำประเภทคำพ้องกัน”	
ขั้นศึกษาและอภิปราย (15 นาที) 4. ครูแจกใบความรู้เรื่องคำพ้องให้นักเรียนแต่ละคนศึกษา โดยกำหนดเวลาประมาณ 5 นาที 5. ครูนำเสนอชุดคำศัพท์ทั้งหมด 4 ชุดคำ โดยใช้สื่อนำเสนอ CANVA และให้นักเรียนพิจารณาและอภิปรายว่าชุดคำแต่ละชุดนั้นเป็นคำพ้องประเภทใด และเพราะเหตุใด โดยมีคำดังนี้ 5.1 กรรไกร กัณฐ์เทศน์ กัลปพฤกษ์ (คำพ้องเสียง เพราะอ่านเหมือนกัน เขียนต่างกัน และความหมายต่างกัน) 5.2 เผลาเข้า เผลารด (คำพ้องรูป เพราะเขียนเหมือนกัน อ่านต่างกัน และความหมายต่างกัน) 5.3 กันคิ้ว กันชน (คำพ้องรูปพ้องเสียง เพราะเขียนเหมือนกัน อ่านเหมือนกัน แต่ความหมายต่างกัน) 5.6 อาทิตย สूरียะ ตะวัน (คำพ้องความหมาย เพราะความหมายเหมือนกัน เขียนต่างกัน และอ่านต่างกัน) 6. ครูอธิบายความหมาย ลักษณะ และตัวอย่างของคำพ้องเพิ่มเติม	
ขั้นกิจกรรม (20 นาที) 7. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 7 กลุ่ม ๆ ละ 4 คน ให้นักเรียนที่กลุ่มเดียวกัน โดยเป็นนักเรียนกลุ่มเดิมที่แบ่งกลุ่มในช่วงที่ผ่านมา เพื่อเก็บคะแนนและระดับต่อไป 8. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรม “คำพ้องนี้มีอะไรบ้าง” โดยมีขั้นตอนดังนี้ 8.1 ครูแจกกระดาษฟลิปชาร์ตให้นักเรียนกลุ่มละ 1 แผ่น พร้อมปากกาเคมีกลุ่มละ 4 ด้าม โดยกระดาษฟลิปชาร์ตจะแบ่งเป็น 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1) คำพ้องเสียง 2) คำพ้องรูป 3) คำพ้องรูปพ้องเสียง และ 4) คำพ้องความหมาย 8.2 ให้แต่ละกลุ่มยกตัวอย่างคำพ้องอย่างน้อยชุดละ 2 คำ ที่เป็นคำพ้องประเภทต่าง ๆ และเขียนลงในกระดาษฟลิปชาร์ตให้ได้มากที่สุด กำหนดเวลา 8 นาที 8.3 เมื่อหมดเวลา ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงานของตนเอง ครูและเพื่อนช่วยกันตรวจสอบความถูกต้องและให้คะแนน 8.4 กลุ่มใดได้คะแนนสูงที่สุด จะได้รับรางวัลจากครู	คะแนน และรางวัล

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	องค์ประกอบ แนวคิดเกมมิฟิเคชัน
ขั้นสะท้อนผลจากกิจกรรม (5 นาที) 9. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปผลจากกิจกรรมและเนื้อหาเรื่องคำพ้องที่ได้เรียนรู้ โดยสุ่มนักเรียนจำนวน 1 กลุ่มเป็นผู้สรุปเนื้อหา (ไม่ซ้ำกับกลุ่มเดิมที่สรุปเนื้อหาในชั่วโมงที่แล้ว) โดยมีประเด็นดังนี้ 9.1) ความหมายของคำพ้อง 9.2) ชนิดของคำพ้อง 9.3) ประโยชน์ของการเรียนรู้เรื่องการสร้างคำ (การรู้จัก เข้าใจ และสามารถนำคำที่เกิดจากการสร้างคำที่หลากหลายไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องทั้งในด้านการอ่านและการเขียน)	
ขั้นประเมินผล (15 นาที) 10. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบเรื่องคำพ้องจำนวน 10 ข้อ 11. ครูเฉลยแบบทดสอบ โดยให้นักเรียนในกลุ่มสลับกันตรวจ หลังจากนั้นให้นักเรียนแต่ละกลุ่มรวมคะแนน กลุ่มที่ได้คะแนนรวม 3 อันดับสูงสุด จะได้เลือกป้ายรางวัลวรรณคดี หลังป้ายรางวัลมีคะแนนเพื่อให้นักเรียนสะสม นักเรียนคนใดที่สะสมคะแนนไปได้จนถึงระดับที่กำหนดจะได้รับตรากำหนดระดับจำนวน 4 ระดับ ได้แก่ ระดับเทพเจ้า เทพธิดา อสุรยักษ์ และทหารลิง โดยคะแนนและระดับจะปรากฏในกระดานผู้นำในห้องเรียน ที่จะติดไว้หน้าห้องเรียน 12. ครูสรุปผลคะแนนรวมทั้งหมดและระดับปัจจุบันของนักเรียนแต่ละกลุ่มบนกระดานผู้นำหน้าชั้นเรียน 13. ครูมอบรางวัลใหญ่ให้แก่กลุ่มนักเรียนที่มีคะแนนสะสมมากที่สุด 14. ครูแจ้งให้นักเรียนเตรียมตัวสอบเก็บคะแนนเรื่องการสร้างคำในชั่วโมงถัดไป	คะแนน ป้ายรางวัล ระดับ กระดานผู้นำ รางวัล

9. การวัดและการประเมินผล

รายการวัด	วิธีวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
จุดประสงค์พุทธิพิสัย ข้อที่ 5.1) นักเรียนอธิบายความหมาย และลักษณะของการสร้างคำ แต่ละประเภทได้	ประเมินจากการตอบคำถาม ของนักเรียน	แบบประเมินการตอบคำถาม ของนักเรียน	10 – 12 คะแนน ดีมาก 8 – 9 คะแนน ดี 6 – 7 คะแนน พอใช้ 3 – 5 คะแนน ปรับปรุง *เกณฑ์การผ่าน คือ มีผล การ ประเมินอยู่ในระดับ “ดี” ขึ้น ไป
จุดประสงค์ทักษะพิสัย ข้อที่ 5.2) นักเรียนสามารถจำแนก ประเภทของการสร้างคำแต่ละ ประเภทได้	ประเมินจากแบบทดสอบ เรื่องการสร้างคำ	แบบทดสอบเรื่องการสร้างคำ	15 – 20 คะแนน ดีมาก 10 – 14 คะแนน ดี 5 – 9 คะแนน พอใช้ 0 – 4 คะแนน ปรับปรุง *เกณฑ์การผ่าน คือ มีผล การ ประเมินอยู่ในระดับ “ดี” ขึ้น ไป
จุดประสงค์จิตพิสัย ข้อที่ 5.3) นักเรียนสามารถอธิบาย ประโยชน์ของการเรียนรู้เรื่อง การสร้างคำในภาษาไทยได้	ประเมินจากการตอบคำถาม ของนักเรียน	แบบประเมินการตอบคำถาม ของนักเรียน	10 – 12 คะแนน ดีมาก 8 – 9 คะแนน ดี 6 – 7 คะแนน พอใช้ 3 – 5 คะแนน ปรับปรุง *เกณฑ์การผ่าน คือ มีผล การ ประเมินอยู่ในระดับ “ดี” ขึ้น ไป
คุณลักษณะอันพึงประสงค์	สังเกตพฤติกรรม	แบบประเมิน	13 – 15 คะแนน ดีมาก 10 – 12 คะแนน ดี 8 – 9 คะแนน พอใช้ 5 – 7 คะแนน ปรับปรุง *เกณฑ์การผ่าน คือ มีผล การ ประเมินอยู่ในระดับ “ดี” ขึ้น ไป
สมรรถนะสำคัญ	สังเกตพฤติกรรม	แบบประเมิน	8 – 9 คะแนน ดี 6 – 7 คะแนน พอใช้ 3 – 5 คะแนน ปรับปรุง *เกณฑ์การผ่าน คือ มีผล การ ประเมินอยู่ในระดับ “พอใช้” ขึ้นไป

10. บันทึกหลังการสอน

1) ผลการจัดการเรียนรู้ ตามที่กำหนดในจุดประสงค์การเรียนรู้

1.1) นักเรียนสามารถอธิบายความหมายและลักษณะของการสร้างคำได้ ได้แก่ คำประสม คำซ้อน คำซ้ำ คำพ้อง โดยครูใช้เทคนิคการตั้งคำถามและการยกตัวอย่างและให้นักเรียนอธิบายความหมายและลักษณะของการสร้างคำแต่ละประเภทได้ โดยนักเรียนส่วนใหญ่สามารถตอบได้

1.2) นักเรียนสามารถจำแนกประเภทของการสร้างคำแต่ละประเภทได้ โดยการให้นักเรียนทำแบบทดสอบท้ายเรื่องการสร้างคำจำนวน 20 ข้อ ผลการทดสอบพบว่านักเรียนมากกว่าร้อยละ 80 ได้คะแนนเฉลี่ยมากกว่าร้อยละ 50 ของคะแนนสอบทั้งหมด แสดงให้เห็นว่านักเรียนส่วนใหญ่ในชั้นเรียนมีความเข้าใจเนื้อหาและสามารถจำแนกประเภทของการสร้างคำแต่ละประเภทได้

1.3) นักเรียนสามารถอธิบายประโยชน์ของการเรียนรู้เรื่องการสร้างคำได้ โดยครูใช้วิธีการให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอธิบายประโยชน์การเรียนรู้เรื่องการสร้างคำในภาษาไทย ในชั้นสะท้อนผลจากกิจกรรม โดยนักเรียนสามารถอธิบายประโยชน์ของการเรียนรู้เรื่องการสร้างคำแต่ละประเภทได้เป็นอย่างดี

2) ปัญหาและอุปสรรคที่พบในการจัดการเรียนรู้

นักเรียนบางคนไม่ค่อยชอบตอบคำถาม เมื่อครูสุ่มถามนักเรียนเป็นรายบุคคล

3) สาเหตุของปัญหา/อุปสรรคที่พบในการจัดการเรียนรู้

สาเหตุของปัญหาอาจจะมาจากการสุ่มถาม โดยไม่เฉพาะเจาะจงนักเรียนในการตอบคำถาม

4) วิธีการแก้ไขหรือพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับผู้เรียน

ครูจะต้องหาวิธีการอื่นเมื่อสุ่มถามนักเรียนเป็นรายบุคคลให้นักเรียนตอบคำถาม เช่น อาจจะให้นักเรียนเข้ากลุ่มของตนเอง และเรียกเป็นกลุ่มในการตอบคำถาม เพื่อเพิ่มโอกาสให้นักเรียนได้ร่วมกันคิดคำตอบมากขึ้น หรือหากครูต้องการให้นักเรียนตอบคำถามเป็นรายบุคคล อาจต้องสลากรายชื่อเพื่อจับสลากเฉพาะเจาะจงให้นักเรียนตอบคำถาม และให้รางวัลนักเรียนเมื่อตอบคำถาม เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนมีความกล้าในการตอบคำถามมากขึ้น

แบบประเมินนักเรียนในการตอบคำถาม

จุดประสงค์พุทธิพิสัย ข้อ 5.1) อธิบายความหมายและลักษณะของการสร้างคำแต่ละประเภทได้

จุดประสงค์จิตพิสัย ข้อ ๕.๓) อธิบายประโยชน์ของการเรียนรู้เรื่องการสร้างคำในภาษาไทยได้

คำชี้แจง: แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียนในการตอบคำถามสร้างขึ้นเพื่อให้ครูผู้สอนประเมินพฤติกรรมของนักเรียนแต่ละคนว่ามีพฤติกรรมในการตอบคำถามอย่างไร โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องให้คะแนนที่เห็นสมควรตามความเป็นจริง

ที่	รายนามนักเรียน	ระดับคะแนน												รวม	ระดับ คุณภาพ
		ตอบคำถาม เกี่ยวกับอธิบาย ความหมายและ ลักษณะของการ สร้างคำแต่ละ ประเภทได้ถูกต้อง และตรงตาม ประเด็น (ข้อ ๒.๑)			ตอบคำถาม เกี่ยวกับอธิบาย ประโยชน์ของการ เรียนรู้เรื่องการ สร้างคำใน ภาษาไทยได้ ถูกต้อง และตรง ตามประเด็น (ข้อ ๒.๓)			มีส่วนร่วมในการ ตอบคำถามอย่าง สม่ำเสมอ			มีความสนใจ และตั้งใจฟัง คำถาม				
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑		
1															
2															
3															
4															
5															
6															
7															
8															
9															
10															
11															
12															
13															
14															
15															
16															
17															
18															
19															
20															

ระดับคุณภาพ

๑๐ - ๑๒	คะแนน	ดีมาก
๘ - ๙	คะแนน	ดี
๖ - ๗	คะแนน	พอใช้
๓ - ๕	คะแนน	ปรับปรุง

*เกณฑ์การผ่าน คือ นักเรียนมีผลการประเมินอยู่ในระดับ “ดี” ขึ้นไป

แบบประเมินแบบทดสอบท้ายเรื่องการสร้างคำ

จุดประสงค์ทักษะพิสัย ข้อ 5.2) จำแนกประเภทของการสร้างคำแต่ละประเภทได้

ชี้แจง: แบบประเมินแบบทดสอบท้ายเรื่องการสร้างคำ สร้างขึ้นเพื่อให้ครูผู้สอนประเมินผลการทำแบบทดสอบของนักเรียน โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องให้คะแนนที่นักเรียนทำได้ในแบบทดสอบ

ที่	รายนามนักเรียน	ระดับคะแนน			
		15-20 คะแนน (ดีมาก)	10-14 คะแนน (ดี)	5-9 คะแนน (พอใช้)	0-4 คะแนน (ปรับปรุง)
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					

ระดับคุณภาพ

15 – 20คะแนน	ดีมาก
10 – 14	คะแนน ดี
5 - 9	คะแนน พอใช้
0 - 4	คะแนน ปรับปรุง

*เกณฑ์การผ่าน คือ นักเรียนมีผลการประเมินอยู่ในระดับ “ดี” ขึ้นไป

แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ข้อที่ ๔.๑ ใฝ่เรียนรู้ และ ๔.๒ มุ่งมั่นในการทำงาน

คำชี้แจง: แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน สร้างขึ้นเพื่อให้ครูผู้สอนประเมินพฤติกรรมของนักเรียนแต่ละคน ว่ามีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในระดับใด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องให้คะแนนที่เห็นสมควรตามความเป็นจริง

ที่	รายชื่อนักเรียน	ระดับคะแนน															รวม	ระดับ คุณภาพ
		มุ่งมั่นในการทำงาน						ใฝ่เรียนรู้										
		ตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมาย			อดทนและไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคเพื่อให้งานสำเร็จ			เอาใจใส่ในการเรียนและมีความเพียรพยายาม			แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น			ศึกษา ค้นคว้า หาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ				
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑		
1																		
2																		
3																		
4																		
5																		
6																		
7																		
8																		
9																		
10																		
11																		
12																		
13																		
14																		
15																		
16																		

ที่	รายชื่อนักเรียน	ระดับคะแนน															รวม	ระดับ คุณภาพ
		มุ่งมั่นในการทำงาน						ใฝ่เรียนรู้										
		ตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมาย			อดทนและไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคเพื่อให้งานสำเร็จ			เอาใจใส่ในการเรียนและมีความเพียรพยายาม			แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น			ศึกษา ค้นคว้า หาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ				
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑		
17																		
18																		
19																		
20																		

ระดับคุณภาพ

๑๓ – ๑๕	คะแนน	ดีมาก
๑๐ – ๑๒	คะแนน	ดี
๘ – ๙	คะแนน	พอใช้
๕ – ๗	คะแนน	ปรับปรุง

*เกณฑ์การผ่าน คือ นักเรียนมีผลการประเมินอยู่ในระดับ “ดี” ขึ้นไป

แบบประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

คำชี้แจง: แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียนในการตอบคำถามสร้างขึ้นเพื่อให้ครูผู้สอนประเมินพฤติกรรมของนักเรียนแต่ละคนว่ามีพฤติกรรมในการตอบคำถามอย่างไร โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องให้คะแนนที่เห็นสมควรตามความเป็นจริง

ที่	รายชื่อนักเรียน	ระดับคะแนน									รวม	ระดับ คุณภาพ
		ความสามารถในการสื่อสาร			ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต							
		พูดถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจจากสารที่อ่าน ฟัง หรือดูด้วยภาษาของตนเองได้			มีทักษะในการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร			ทำงานร่วมกับผู้อื่น อย่างสร้างสรรค์ สามารถ แสดงความคิดเห็นของตน ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น				
		3	2	1	3	2	1	3	2	1		
1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												
13												
14												
15												
16												
17												
18												
19												
20												

เกณฑ์การตัดสิน/ระดับคุณภาพ

๘ - ๙	คะแนน	ดี
๖ - ๗	คะแนน	พอใช้
๓ - ๕	คะแนน	ปรับปรุง

*เกณฑ์การผ่าน คือ นักเรียนมีผลการประเมินอยู่ในระดับ “พอใช้” ขึ้นไป

รูปแบบ/วิธีการ/เทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ในแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการสร้างคำ ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity – Based Learning) ร่วมกับแนวคิดเกมมิฟิเคชัน (Gamification)

1. การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity – Based Learning)

1.1 ความหมายของการใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity – Based Learning)

ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา (Horsburgh, 1994; วิโรจน์ ลักษณะอดิสร, 2550; ศศิธร ลิจันทรพร, 2556) ให้ความหมายของกิจกรรมเป็นฐานไว้ว่าเป็นกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้และเข้าใจเนื้อหาผ่านกิจกรรมที่นักเรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ผ่านการเล่น เกม การทดลอง หรือกิจกรรมกลุ่ม เป็นต้น เพื่อให้นักเรียนเกิดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

1.2 ขั้นตอนของการใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity – Based Learning)

ตามหลักการของ NCSALL (2016) กำหนดขั้นตอนของการใช้กิจกรรมเป็นฐาน ดังนี้

1.2.1 **ขั้นนำเข้าสู่การเรียนรู้** ครูชี้แจงและอธิบายบทเรียนและการทำกิจกรรมให้กับผู้เรียนได้ทราบก่อนการเรียนรู้ ด้วยการยกตัวอย่างเพื่อนำเข้าสู่การเรียนรู้และเตรียมความพร้อมของผู้เรียน

1.2.2 **ขั้นศึกษาและอภิปราย** ครูให้ผู้เรียนได้ศึกษาบทเรียนจากที่ครูเตรียมไว้หรือค้นหาด้วยตนเองจากการใช้เครื่องมือต่าง ๆ และอภิปรายเกี่ยวกับเนื้อหาพร้อมกันเพื่อการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

1.2.3 **ขั้นกิจกรรม** ครูแบ่งกลุ่มนักเรียน และให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมที่กำหนดหลังจากเรียนรู้เนื้อหาหลักเรียบร้อยแล้ว โดยมีครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการทำกิจกรรม

1.2.4 **ขั้นสะท้อนผลจากกิจกรรม** ให้นักเรียนสะท้อนผลการเรียนรู้เกี่ยวกับเนื้อหาต่าง ๆ จากการทำกิจกรรม

1.2.5 **ขั้นประเมินผล** ประเมินผลการเรียนรู้ จากสิ่งที่ผู้เรียนได้เรียนรู้และทำกิจกรรมมาทั้งหมด

2. การจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดเกมมิฟิเคชัน (Gamification)

2.1 ความหมายของแนวคิดเกมมิฟิเคชัน (Gamification)

เกมมิฟิเคชัน (Gamification) เป็นแนวคิดที่นำกลไกของเกมมาใช้ในการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ สามารถพบได้ทั้งในวงการของธุรกิจ เช่น การสะสมแต้มจากการซื้อสินค้า เพื่อแลกซื้อของรางวัล ในปัจจุบันได้นำมาใช้เป็นแนวคิดในการจัดการเรียนรู้แก่นักเรียน ซึ่งนักเรียนการศึกษาหลายท่าน (Muntean, 2011; Kapp, 2012; Zicherman, 2015; ภาสกร ไหลสกุล, 2557; สุอัมพร ปานทรัพย์ และคณะ, 2560; เบญจกัศ จงหมื่นไวย และคณะ, 2560; กฤษณพงศ์ เลิศบำรุงชัย, 2562) ได้ให้ความหมายของ “เกมมิฟิเคชัน” ไว้ว่าเป็นกระบวนการที่นำรูปแบบและกลไกของเกมมาใช้ในการจัดกิจกรรมในสถานการณ์ที่

ไม่เกี่ยวข้องกับการเล่นเกม เช่น การสะสมแต้ม (Score) การเลื่อนระดับ (Level) การบ่งบอกระดับ (Badges or Achievements) ตารางอันดับ (Leader board) และการถูกท้าทาย (Challenges) เพื่อสร้างแรงจูงใจ กระตุ้น ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ และบรรลุวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้

2.2 องค์ประกอบของแนวคิดเกมมิฟิเคชัน (Gamification)

นักการศึกษาหลายท่าน (กฤษณพงศ์ เลิศบำรุงชัย, 2562; Fiona, Qing, Venkata, Abhisek and Brenda, 2014; Ruti, Dafni, Shimon and Tomer, 2018; Murat, Deena and Alaa, 2018) ได้อธิบายองค์ประกอบของเกมมิฟิเคชันไว้ 5 องค์ประกอบ ดังนี้

2.2.1 รางวัล นักเรียนจะได้รับรางวัลเมื่อประสบความสำเร็จตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ ซึ่งเวลา ปริมาณ และขนาดของรางวัลมีผลต่อการสร้างแรงจูงใจของนักเรียน โดยวิธีการให้รางวัลนั้น การให้รางวัลเล็ก ๆ ที่หลากหลายจะดีกว่าการให้รางวัลใหญ่เพียงชิ้นเดียว และควรกระจายการให้รางวัลตลอดกระบวนการเรียนรู้

2.2.2 ระดับ เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความท้าทายต่อเนื่อง และเป็นสิ่งที่ทำให้นักเรียนรู้สึกถึงความก้าวหน้าในการทำกิจกรรม จากความกดดันที่เกิดขึ้นนักเรียนต้องใช้ความพยายาม ทักษะ ความรู้ และประสบการณ์ เลื่อนถึงระดับที่ต้องการ

2.2.3 กระดานผู้นำ เป็นสร้างบรรยากาศในการแข่งขันให้แก่นักเรียน โดยใช้เป็นการแสดงคะแนนสูงสุดของนักเรียน โดยอาจจะเป็นคะแนนปัจจุบันและคะแนนรวมทั้งหมด ทำให้นักเรียนได้ผลป้อนกลับ ทำให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องโดยการเปรียบเทียบประสิทธิภาพของนักเรียนและเพื่อนนักเรียนในชั้นเรียน จะแสดงคะแนนสูงสุดจำนวน 5 หรือ 10 อันดับเท่านั้น เพื่อหลีกเลี่ยงการแสดงความอิจฉาของนักเรียนที่อยู่ในอันดับต่ำ

2.2.4 ป้ายรางวัล เป็นสิ่งที่แสดงความสำเร็จของการทำงานของนักเรียนในระหว่างทางของการบรรลุเป้าหมาย ทำให้ผู้อื่นทราบถึงความสามารถของนักเรียน โดยป้ายรางวัลจะทำให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียนมากขึ้นทำให้ทำงานที่ได้รับตามมอบหมายได้เร็วขึ้น และทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ป้ายรางวัลจะทำให้นักเรียนมีความภาคภูมิใจในตนเองมากยิ่งขึ้น

2.2.5 คะแนน เป็นตัวชี้วัดความสำเร็จ ถูกใช้เหมือนเป็นรางวัลที่นักเรียนประสบผลสำเร็จในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย หรือการทำแบบทดสอบ ช่วยกำหนดพฤติกรรมของนักเรียนตามที่ต้องการ เป็นการจูงใจนักเรียนให้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ และที่สำคัญควรใช้ร่วมกับองค์ประกอบอื่น ๆ ประกอบกัน เช่น ระดับ และกระดานผู้นำ เป็นต้น

สำหรับในแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการสร้างค่าน้ำขึ้นตอนของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานทั้ง 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นนำ 2) ขั้นศึกษาและอภิปราย 3) ขั้นกิจกรรม 4) ขั้นสะท้อนผลจากกิจกรรม และ 5) ขั้นประเมินผล มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ร่วมกับองค์ประกอบของแนวคิดเกมมิฟิเคชันทั้ง 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) รางวัล 2) ระดับ 3) กระดานผู้นำ 4) ป้ายรางวัล และ 5) คะแนน

ACTIVITY - BASED LEARNING & GAMIFICATION

สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
ในแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องการสร้างคำ
วิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

โดย นางสาวจุฬาลักษณ์ พัฒนาศ ครู โรงเรียนพนมทวนพิทยาคมฯ

1 ACTIVITY - BASED LEARNING

ขั้นนำเข้าสู่การเรียนรู้

ครูให้นักเรียนเข้าสู่การเรียนรู้โดยการยกตัวอย่างให้นักเรียนได้ร่วมกันอภิปราย เพื่ออธิบายนักเรียนเบื้องต้นก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2

ACTIVITY - BASED LEARNING

ขั้นศึกษาและอภิปราย

ครูให้ผู้เรียนได้ศึกษาบทเรียนจากที่ครูเตรียมไว้หรือค้นหาด้วยตนเองจากการใช้เครื่องมือต่าง ๆ และอภิปรายเกี่ยวกับเนื้อหาส่วนนี้เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

3

ACTIVITY - BASED LEARNING GAMIFICATION

ขั้นกิจกรรม รางวัล คะแนน

ครูแบ่งกลุ่มนักเรียน และให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมที่กำหนดหลังจากเรียนรู้เนื้อหาอภิปรายแล้ว โดยมีครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการทำกิจกรรม โดยในขั้นตอนนี้จะมีการใช้ของประกอบเกมมิฟิเคชัน ได้แก่ คะแนน และรางวัล เพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ของนักเรียน

4

ACTIVITY - BASED LEARNING

ขั้นสะท้อนผลจากกิจกรรม

ครูให้นักเรียนสะท้อนผลจากกิจกรรม และสรุปเนื้อหาการเรียนรู้จากการเรียนรู้ในคาบ โดยการให้ตัวแทนกลุ่มนักเรียนเป็นผู้สรุปเนื้อหาในชั่วโมงนั้น ๆ สลับกัน

5

ACTIVITY - BASED LEARNING GAMIFICATION

ขั้นประเมินผล รางวัล คะแนน ระดับ กระดานผู้นำ ป้ายรางวัล

ประเมินผลการเรียนรู้ทั้งหมด โดยการให้นักเรียนทำแบบทดสอบตามเนื้อหาที่ได้อ่านให้ทำรายบุคคล หลังจากนั้นครูเฉลย และนำคะแนนที่ได้ของแต่ละกลุ่มมารวมกัน กลุ่มที่ได้คะแนนมากที่สุด 3 อันดับ จะได้ป้ายรางวัล หลังป้ายรางวัลมีคะแนนให้แต่ละกลุ่มกับสะสม บนกระดานผู้นำ และมีระดับกำหนดไว้ตามคะแนนเมื่อจบเนื้อหาแล้ว นักเรียนกลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุด เป็นอันดับ 1 บนกระดานผู้นำ จะได้รางวัลใหญ่จากครู

ภาพอินโฟกราฟิกประกอบการจัดการเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการสร้างคำ วิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐาน (Activity - Based Learning) ร่วมกับแนวคิดเกมมิฟิเคชัน (Gamification) จากกิจกรรมจะใช้ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้จากการจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานทั้ง 5 ขั้นตอน ได้แก่

- 1) ขั้นนำเข้าสู่การเรียนรู้
- 2) ขั้นศึกษาและอภิปราย
- 3) ขั้นกิจกรรม
- 4) ขั้นสะท้อนผลจากกิจกรรม
- 5) ขั้นประเมินผล

และใช้องค์ประกอบของแนวคิดเกมมิฟิเคชันทั้ง 5 องค์ประกอบ ได้แก่

- 1) รางวัล
- 2) คะแนน
- 3) ระดับ
- 4) กระดานผู้นำ
- 5) ป้ายรางวัล

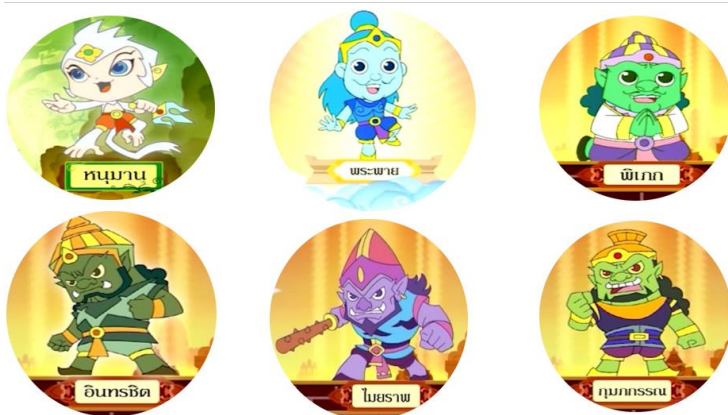
โดยองค์ประกอบจะนำไปใช้ในขั้นกิจกรรมและประเมินผลเพื่อกระตุ้นแรงจูงใจในการเรียนรู้ของนักเรียน

องค์ประกอบของเกมมิฟิเคชันที่ใช้ในแผนการจัดการเรียนรู้

๑. กระดานผู้นำ คะแนน และระดับ: ตัวอย่างภาพกระดานผู้นำที่ใช้ห้องเรียน เพื่อให้นักเรียนแต่ละกลุ่มได้ดูคะแนนและความคืบหน้าของกลุ่มตนเอง และแสดงความคืบหน้าของระดับและอันดับ

2. ป้ายรางวัล: เป็นป้ายรางวัลที่นำเสนอด้วยโปรแกรมนำเสนอ POWERPOINT หลังป้ายรางวัลจะมีคะแนนปรากฏอยู่

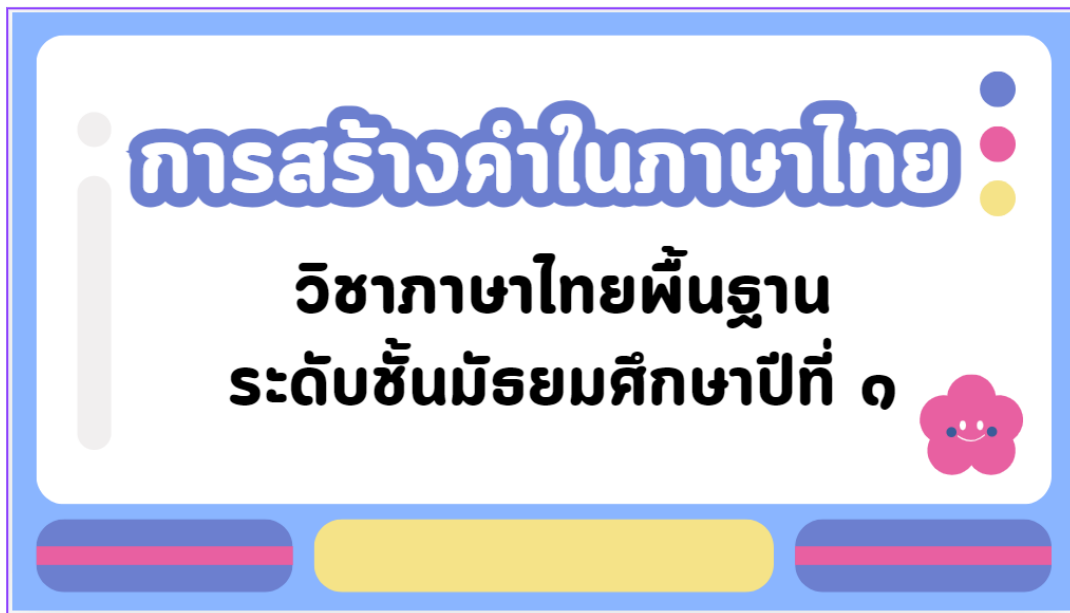

2500 คะแนน

3. รางวัล: รางวัลที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้จะมี 2 รูปแบบ ได้แก่

- 1) รางวัลที่ให้นักเรียนกลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุดและเป็นผู้ชนะในการทำกิจกรรมในชั้นกิจกรรม เป็นรางวัลเล็กที่จะให้นักเรียนในทุกคาบหลังเสร็จกิจกรรม
- 2) รางวัลใหญ่ที่ให้นักเรียนจากการเก็บสะสมคะแนนในกระดานผู้นำ หากจบเนื้อหาแล้ว นักเรียนกลุ่มใดได้คะแนนสูงสุด จะได้รับรางวัลจากครู

สื่อนำเสนอ CANVA เรื่องการสร้างคำ (คำประสม, คำซ้อน, คำซ้ำ และคำพ้อง)

QR CODE สื่อนำเสนอ CANVA เรื่องการสร้างคำ

ความหมายการสร้างคำ

การสร้างคำเป็นการพัฒนาทั้งรูปคำและการเพิ่มจำนวนคำ เพื่อให้คำเพียงพอต่อการใช้ สื่อสาร คำไทยที่ใช้อยู่ปัจจุบันมีทั้งคำที่เป็นคำไทยดั้งเดิม คำที่มาจากภาษาต่างประเทศ คำศัพท์เฉพาะทาง วิชาการคำที่ใช้เฉพาะในภาษาพูด คำชนิดต่าง ๆ เหล่านี้มีชื่อเรียกตามลักษณะและแบบสร้างของคำ ได้แก่ คำประสม คำซ้อน คำซ้ำ และคำพ้อง

ความหมายของคำประสม

คำประสม คือ คำที่เกิดจากการนำคำอิสระที่มีความหมายต่างกันอย่างน้อย 2 หน่วยมารวมกัน เกิดเป็นคำใหม่คำหนึ่งมีความหมายใหม่ และหน่วยคำที่มารวมกันเป็นคำประสมอาจจะเป็นคำนาม คำกริยา จำนวนนับ คำลำดับที่ หรือคำบุพบทได้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนพนมทวนพิทยาคม “สว่างเฉลิมสุคนธสิทธิ์อุปถัมภ์”

ลักษณะของคำประสม

สามารถแยกคำประสมออกจากคำประเภทอื่น กลุ่มคำ และประโยค ดังนี้

1. คำประสมเป็นคำที่มีความหมายใหม่ ต่างจากความหมายที่เป็นผลรวมของหน่วยคำที่มารวมกัน แต่มักมีเค้าความหมายของหน่วยคำเดิมอยู่ ยกตัวอย่างเช่น

1.1 ผ้าซีริว เป็นคำประสม มีความหมายว่าผ้าเก่าที่ใช้เช็ดถูพื้น เป็นต้น เป็นความหมายใหม่ที่มีเค้าความหมายของหน่วยคำเดิมว่า ผ้า และ ซีริว

1.2 น้ำแข็ง เป็นคำประสม มีความหมายว่าน้ำที่แข็งเป็นก้อนเพราะถูกความเย็นจัด เป็นความหมายใหม่ที่มีเค้าความหมายเดิมของหน่วยคำ น้ำ และ แข็ง

2. คำประสมจะแทรกคำใด ๆ ลงระหว่างหน่วยคำที่มารวมกันนั้นไม่ได้ ถ้าสามารถแทรกคำอื่นลงไปได้ คำที่รวมกันนั้นจะไม่ใช่คำประสม ยกตัวอย่างเช่น

2.1 หมอใช้ผ้าปิดปากเวลาตรวจคนไข้ ข้อความ ปิดปาก สามารถแทรกคำว่า ที่ หรือ ตรงระหว่างคำว่า ปิด กับ ปาก ได้ เป็น ปิดที่ปาก หรือ ปิดตรงปาก คำว่า ปิดปาก ในประโยคนี้อาจไม่ใช่คำประสม

2.2 เขาถูกฆ่าปิดปาก คำว่า ปิดปาก แปลว่า ไม่ให้มีโอกาสพูดได้ ไม่สามารถแทรกคำใด ๆ ลงไประหว่างคำว่า ปิด กับ ปาก ได้ คำว่า ปิดปาก ในประโยคนี้อาจเป็นคำประสม

3. คำประสมเป็นคำเดียว หน่วยคำที่เป็นส่วนประกอบของคำประสมไม่สามารถย้ายที่ หรือ สลับที่ได้ ยกตัวอย่างเช่น

3.1 ฉันกินข้าวมาแล้วสามารถย้ายคำว่า “ข้าว” ไปไว้ต้นประโยคเป็น ข้าวฉันกินมาแล้ว ได้ ข้อความ กินข้าว จึงไม่ใช่คำประสม

3.2 เขานั่งกินที่ไม่สามารถย้ายคำว่า กิน หรือ ที่ ไปไว้ที่อื่นได้ คำว่า กินที่ จึงเป็นคำประสม

4. คำประสมจะออกเสียงต่อเนื่องกันไปโดยไม่หยุดหรือเว้นจังหวะระหว่างหน่วยคำที่เป็นส่วนประกอบ ยกตัวอย่างเช่น

4.1 ดินเหนียว ถ้าออกเสียงต่อเนื่องกันไป หมายถึง ดินชนิดหนึ่ง มีเนื้อเหนียว เป็นคำประสม ถ้ามีช่วงเว้นจังหวะ ระหว่าง ดิน กับ เหนียว หมายถึง ดินมีสภาพเหนียว เป็นประโยค

4.2 กาแฟเย็น ถ้าออกเสียงต่อเนื่องกันไป หมายถึง กาแฟใส่นมใส่น้ำแข็ง เป็นคำประสม ถ้ามีช่วงเว้นจังหวะระหว่างคำว่า กาแฟ กับ เย็น หมายถึง กาแฟร้อนที่ทิ้งไว้จนเย็น จะเป็นประโยค

5. คำประสมบางคำไม่มีความสัมพันธ์ทางวากยสัมพันธ์ระหว่างหน่วยคำที่เป็นส่วนประกอบ ยกตัวอย่างเช่น

5.1 กินน้ำ ไม่เป็นคำประสม เพราะหน่วยคำว่า กิน กับ น้ำ มีความสัมพันธ์ทางวากยสัมพันธ์แบบ กริยา - กรรม

5.2 กินใจ เป็นคำประสม เพราะหน่วยคำว่า กิน กับ ใจ ไม่มีความสัมพันธ์ทางวากยสัมพันธ์

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนพนมทวนพิทยาคม “สว่างเฉลิมสุคนธ์สิทธิอุปถัมภ์”

ส่วนประกอบของคำประสม

ส่วนประกอบของคำประสม หน่วยคำที่นำมาร่วมกันเป็นคำประสมอาจจะเป็นคำนาม คำกริยา คำจำนวนนับ คำลำดับที่ หรือคำบุพบท เมื่อนำคำชนิดนั้น ๆ มาประกอบกันแล้ว ส่วนใหญ่จะได้คำประสมที่เป็นคำนาม หรือคำกริยา ดังนี้

1. คำประสมที่เป็นคำนาม

- 1.1) นาม + นาม เช่น ดอกฟ้า วัวนม ดินกา
- 1.2) นาม + นาม + นาม เช่น แม่ย่านาง รถไฟฟ้า ปากนกกระจอก
- 1.3) นาม + ลักษณะนาม เช่น น้ำขวด น้ำแข็งก้อน บะหมี่ซอง
- 1.4) นาม + กริยา เช่น มือถือ กล้องดำ หมูหัน
- 1.5) นาม + กริยา + นาม เช่น คนเดินดิน บัตรเติมเงิน แปรงสีฟัน
- 1.6) นาม + กริยา + กริยา เช่น สารฟอกขาว น้ำแข็งใส ใบขับชี
- 1.7) นาม + บุพบท + นาม เช่น รถใต้ดิน บัวใต้น้ำ คนหลังเขา
- 1.8) กริยา + กริยา เช่น กันสาด พิมพ์ดีด ห่อหมก
- 1.9) กริยา + นาม เช่น รองพื้น เท้าแขน บังตา
- 1.10) บุพบท + นาม เช่น ในหลวง ใต้เท้า หลังบ้าน

2. คำประสมที่เป็นคำกริยา

- 2.1) กริยา + กริยา เช่น ผสมเทียม ชักซ้อม ชักฟอก
- 2.2) กริยา + นาม เช่น ปิดปาก โยงโย ยกเมฆ
- 2.3) กริยา + นาม + กริยา เช่น ขีดเส้นตาย ลดช่องว่าง ตีบทแตก
- 2.4) กริยา + บุพบท เช่น เป็นกลาง
- 2.5) กริยา + บุพบท + นาม เช่น กินตามน้ำ ตีท้ายครัว
- 2.6) นาม + กริยา เช่น ตาแข็ง มือใหม่ หัวอ่อน
- 2.7) นาม + กริยา + นาม เช่น เลือดเข้าตา น้ำท่วมปาก

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนพนมทวนพิทยาคม “สว่างเฉลิมสุคนธสิทธิ์อุปถัมภ์”

ความหมายของคำซ้อน

คำซ้อน คือ คำที่เกิดจากการนำคำตั้งแต่ 2 คำขึ้นไปมาเรียงต่อกัน โดยแต่ละคำนั้น มีความสัมพันธ์กันในด้านความหมาย โดยอาจจะเป็นความเหมือนกัน คล้ายกัน หรือตรงข้ามกันได้ และจำนวนในคำซ้อนอาจจะมี 2 คำ 4 คำ หรือ 6 คำได้

ลักษณะความหมายของคำซ้อน

1. ความหมายเหมือนกัน หมายถึง คำที่นำมาซ้อนกันนั้นหมายถึงสิ่งเดียวกันหรือเป็นอย่างเดียวกัน ยกตัวอย่างเช่น เร็วไว ทรัพย์สิน ใหญ่โต สูญหาย ดูแล และหยาบช้า เป็นต้น
2. ความหมายคล้ายกัน หมายถึง คำที่นำมาซ้อนกันนั้นมีความหมายใกล้เคียงกันหรือเป็นไปในทำนองเดียวกัน พอที่จะจัดเข้าไปในกลุ่มเดียวกันได้ ยกตัวอย่างเช่น อ่อนนุ่ม เล็กน้อย ยักขัณฐ์ ไร่นา และศีลธรรม เป็นต้น
3. ความหมายตรงกันข้าม หมายถึง คำที่นำมาซ้อนกันนั้นมีความหมายเป็นคนละลักษณะหรือคนละฝ่ายกัน เช่น ไกลไกล ผิดถูก เหตุผล สูงต่ำดำขาว ตัดเป็นตัดตาย และตื่นลึกลับ เป็นต้น

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนพนมทวนพิทยาคม “สว่างเฉลิมสุคนธสิทธิ์อุปถัมภ์”

จำนวนคำในคำซ้อน

เมื่อพิจารณาจำนวนคำที่นำมาซ้อนกันอาจมี 2 คำ 4 คำ หรือ 6 คำ

1) คำซ้อน 2 คำ เช่น ช้างม้า บ้านเมือง วัวควาย กุ้ยม ภาษีอากร และฝนฟ้า เป็นต้น

2) คำซ้อน 4 คำ

2.1) คำซ้อน 4 คำ เรียงกัน เช่น ช้างม้าวัวควาย กุ้งหอยปูปลา ตีรันฟันแทง และเย็บปักถักร้อย เป็นต้น

2.2) คำซ้อนที่ประกอบด้วยคำ 4 คำที่แยกเป็น 2 คู่ ซึ่งมักจะมีเสียงคล้องจองระหว่างพยางค์ที่ 2 และ 3 เช่น ทุกข์โศกโรครภัย ใส่ร้ายป้ายสี สอบสวนทวนความ และรวบรัดตัดความ เป็นต้น

2.3) คำซ้อน 4 คำ ที่มีคำที่ 1 กับคำที่ 3 หรือคำที่ 2 กับคำที่ 4 ซ้ำกัน เช่น อ่อนนอก อ่อนใจ มากหมอมากความ อดข้าวอดน้ำ และน้ำหุบน้ำตา เป็นต้น

3) คำซ้อน 6 คำ เช่น คดในข้องอในกระดูก เลือกที่รักมักที่ชัง จับไม่ได้ไล่ไม่ทัน และฆ่าไม่ตายขายไม่ขาด เป็นต้น

ตำแหน่งของคำที่บอกความหมาย ของคำซ้อน

คำซึ่งมารวมกันเป็นคำซ้อน อาจมีคำใดคำหนึ่งใช้ตรงกับความหมายของคำซ้อนทั้งคำ อีกคำหนึ่งเป็นเพียงคำประกอบเท่านั้น คำที่ใช้ในความหมายตรงกับความหมายของคำซ้อนทั้งคำ อาจเป็นคำที่อยู่ส่วนหน้าหรือส่วนหลังของคำซ้อนก็ได้

1) ความหมายของคำซ้อนตรงกับคำที่อยู่ส่วนหน้า เช่น คำว่า ใจคอ ความหมายตรงกับคำว่าใจ ในประโยค ใจคอเขาโหดเหี้ยมเหลือเกิน หมายถึง ใจเขาโหดเหี้ยม

2) ความหมายของคำซ้อนตรงกับคำที่อยู่ส่วนหลัง เช่น คำว่า แข็งขา ความหมายตรงกับคำว่าขา ในประโยค เด็กคนนี้แข็งแรงแก้ง่าม หมายถึง เด็กคนนี้ขียว

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนพนมทวนพิทยาคม “สว่างเฉลิมสุคนธสิทธิ์อุปถัมภ์”

ความหมายของคำซ้ำ

คำที่ประกอบด้วยหน่วยคำ 2 หน่วย ซึ่งเหมือนกันทุกประการ อีกนัยหนึ่ง การพูดหรือเขียนคำใดคำหนึ่งอีกครั้งทำให้เกิดคำซ้ำ โดยในการเขียนคำซ้ำจะใช้เครื่องหมายไม้ยมกแทนที่คำซ้ำ

การออกเสียงคำซ้ำ

1. คำซ้ำประเภทไม่เปลี่ยนเสียง ถ้าคำเดิมเป็นคำพยางค์เดียวจะลงเสียงหนักที่พยางค์หลังเหมือนคำสองพยางค์ เช่น หลาน ๆ, แดง ๆ และ สวย ๆ ถ้าคำเดิมเป็นคำสองพยางค์หรือหลายพยางค์เมื่อเป็นคำซ้ำก็จะออกเสียงเหมือนคำเดิมเพิ่มอีกครั้งหนึ่ง เช่น พอดี ๆ, สัปดาห์ และ ระบุบ ๆ

2. คำซ้ำประเภทเปลี่ยนเสียง คำซ้ำประเภทที่เน้นความหมายหรือเพิ่มความหมายขึ้น จะเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์เน้นพิเศษ คำซ้ำประเภทเปลี่ยนเสียงที่เป็นคำนามเมื่อซ้ำแล้วอาจใช้เป็นคำกริยาคุณศัพท์วิเศษณ์ได้ เช่น ผู้หญิงคนนี้ทำทางนางเอกนางเอก คนอะไรไม่รู้ตลาดตลาด คนใช้บ้านนี้ขยันขยัน และวันนี้ฉันเบลอเบลอ เป็นต้น

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนพนมทวนพิทยาคม “สว่างเฉลิมสุคนธสิทธิ์อุปถัมภ์”

ชนิดของคำและลักษณะความหมายของคำซ้ำ

คำที่นำมาซ้ำกันมีคำชนิดต่าง ๆ แตกต่างกันไป และคำที่ซ้ำแล้วจะมีความหมายแตกต่างไปจากเดิม ดังนี้

1) คำนาม คำนามที่นำมาซ้ำกันมักเป็นคำนามที่บอกเครือญาติ เช่น พี่, น้อง, ลูก และหลาน เป็นต้น และคำนามทั่วไปบางคำ เช่น หนู, สาว, เพื่อน, แป้ง และ น้ำ เป็นต้น โดยมีความหมายดังนี้

1.1) มีความหมายเป็นพหูพจน์ เช่น พี่ ๆ ฉันอยู่ต่างจังหวัด, สาว ๆ แต่งตัวกันเสร็จหรือยัง และคุณยายอยู่กับหลาน ๆ

1.2) มีความหมายคล้ายอย่างนั้น มีลักษณะทำนองนั้น เช่น อายุมากแล้วยังแต่งตัวเหมือนสาว ๆ, ลูกชิ้นนี้เป็นแป้ง ๆ ไม่อร่อย และดารากลุ่มนี้มีแต่เด็ก ๆ

1.3) มีความหมายเน้น เช่น แม่ครัวใช้หมูเนื้อ ๆ ทำอาหาร, ตักข้าวต้มให้ฉันเอาแต่น้ำ ๆ นะ และอาหารบ้านนี้มีแต่ผัก ๆ ทั้งนั้น

2) คำสรรพนาม ที่ซ้ำแล้วจะมีความหมายดังนี้

2.1) มีความหมายเป็นพหูพจน์ เช่น เรา ๆ คนกันเองไม่ต้องมีพิธีรีตองมากมาย, หนู ๆ ทั้งหลาย นี่ให้เป็นระเบียบหน่อย และบริกรมาแล้ว คุณ ๆ จะกินอะไรกันจะ

2.2) มีความหมายไม่เฉพาะเจาะจง เช่น อะไร ๆ ฉันก็กินได้ทั้งนั้น, ขาวนี้ออกโด่งดัง ใคร ๆ ก็รู้ และไปเที่ยวไหน ๆ แล้วก็ต้องกลับมาซื้อของที่กรุงเทพฯ

3) คำลักษณนาม ส่วนมากจะซ้ำได้ และมักมีคำว่า เป็น อยู่ด้วย เมื่อซ้ำแล้วมีความหมาย

3.1) มีความหมายเป็นพหูพจน์ เช่น ช่างมากันเป็นโขลง ๆ, คนมาเที่ยวงานเป็นกลุ่ม ๆ และช่างกินกล้วยเป็นหวี ๆ

3.2) มีความหมายแยกทีละส่วนและเป็นพหูพจน์ เช่น แม่ครัวหั่นเนื้อเป็นชิ้น, ตำรวจสอบสวนเป็นคดี ๆ ไป และบริษัทจ่ายค่าจ้างคนงานเป็นวัน ๆ

4) คำกริยา คำกริยาทุกชนิดสามารถนำมาซ้ำได้ เมื่อซ้ำแล้วทำให้มีความหมายดังนี้

4.1) มีความหมายว่าหลายครั้งและต่อเนื่อง เช่น ฉันเดิน ๆ อยู่เขาก็วิ่งเข้ามาหา, เขาได้แต่พูด ๆ แล้วไม่เห็นทำ และเรื่องนี้ฟัง ๆ คุณก็น่าสนใจดี

4.2) มีความหมายว่าหลายครั้ง เช่น เตือน ๆ เขาหน่อย เขาชักจะเกรงขึ้น, เขียน ๆ ไปเดี่ยวก็เก่งเอง และหนังสืออะไร ๆ เข้าจะได้สอบได้

4.3) เน้นความหมายของกริยานั้น เช่น กิน ๆ เข้าไปอย่าเรื่องมาก, เร็ว ๆ เข้าเดี๋ยวไปไม่ทัน และฉันอยากให้เข้าไป ๆ เสียให้พ้น

4.4) มีความหมายเบาลง เช่น คุณแม่ยังโกรธ ๆ เขาอยู่, คนไข้อย่างเพลีย ๆ ไม่ค่อยมีแรง และคนชอบ ๆ กัน ไม่น่ามาโกงกันได้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนพนมทวนพิทยาคม “สว่างเฉลิมสุคนธ์สิทธิอุปถัมภ์”

ชนิดของคำและลักษณะความหมายของคำซ้ำ

5) คำช่วยกริยา ที่นำมาซ้ำได้ เช่น เกือบ, จวน, คล้าย, และซึก เป็นต้น เมื่อซ้ำแล้วจะทำให้มีความหมายเบาลง เช่น เด็กคนนี้เกือบ ๆ จมน้ำตาย, ฉันรู้สึกคล้าย ๆ จะเป็นไข้ และเพ็งหายไข้ ค่อย ๆ เดิน อย่ารีบร้อน

6) คำบุพบท ที่นำมาซ้ำได้มักเป็นคำบุพบทบอกสถานที่ เช่น ริม, แถว, ข้าง และใกล้ เป็นต้น เมื่อซ้ำแล้วจะมีความหมายไม่เฉพาะเจาะจง ไม่กำหนดบริเวณแน่ชัด เช่น เขาไปซื้อหนังสือแถว ๆ ศูนย์การค้าที่เปิดใหม่, อยู่ซ่อมรถอยู่ข้าง ๆ วัด และเราไปยืนดูกระทางตรงกลาง ๆ สะพานพระราม 8

7) คำวิเศษณ์ ที่นำมาซ้ำได้ เช่น เสมอ, บ่อย, ซ้ำ, เข้า, และสาย เมื่อซ้ำแล้วมีความหมายดังนี้

7.1) มีความหมายบอกความแน่น หรือทำซ้ำ เกิดซ้ำ เช่น เด็กคนนี้ป่วยบ่อย ๆ เพราะไม่ค่อยออกกำลังกาย, เขาออกกำลังกายเสมอ ๆ จึงแข็งแรง และเคี้ยวอาหารช้า ๆ อาหารจะได้ย่อยง่าย

7.2) มีความหมายไม่เฉพาะเจาะจง หรือไม่กำหนดแน่ชัดลงไป เช่น เขานัดให้ฉันไปหาเช้า ๆ และตอนสาย ๆ รถจะติดมากกว่าตอนเช้า

8) คำบอกจำนวน ที่นำมาซ้ำได้มักเป็นตัวเลขจำนวนหลัก เช่น สิบ, ร้อย, พัน, หมื่น และแสน เป็นต้น และมักจะใช้คำว่า เป็น เมื่อซ้ำแล้วจะมีความหมายเป็นพหูพจน์ เช่น รถยนต์ยี่ห้อนี้ราคาเป็นล้าน ๆ และคนมาเชียร์ฟุตบอลกันเป็นพัน ๆ คน

9) คำบอกลำดับ ที่นำมาซ้ำ เช่น แรก, หลัง และท้าย เป็นต้น เมื่อซ้ำแล้วมีความหมายไม่เจาะจง เช่น ฉันชอบนั่งแถวหน้า ๆ, วันแรก ๆ ก็ขยันดี วันหลัง ๆ ชักขี้เกียจ และลูกชายเขาสอบได้ที่ท้าย ๆ เป็นประจำ

10) คำหน้าจำนวน ที่นำมาซ้ำได้ เช่น ราว และเกือบ เป็นต้น เมื่อซ้ำแล้วมีความหมายไม่กำหนดแน่นอน มักใช้เมื่อผู้พูดไม่แน่ใจ เช่น เขากลับถึงบ้านราว ๆ สามทุ่ม และน้องชายของเขาสูงเกือบ ๆ 6 ฟุต

ชนิดของคำและลักษณะความหมายของคำซ้ำ

11) คำหลังจำนวน ที่นำมาซ้ำได้ เช่น เต็ม, พอดี, พูน, ถ้วน และเศษ เป็นต้น มีความหมายดังนี้

11.1) มีความหมายเน้น เช่น เขาป่วยอยู่ 2 อาทิตย์เต็ม ๆ และห้องนี้จุคนได้ 100 คน พอดี ๆ

11.2) มีความหมายไม่เฉพาะเจาะจง เช่น เขาขับรถไป 2 ชั่วโมงกว่า ๆ และแม่ครัวจ่ายเงินค่ากับข้าว 500 บาทเศษ ๆ

12) คำบอกกำหนดไม่ชี้เฉพาะ โดยคำที่นำมาซ้ำได้ คือ คำว่า ไหน เมื่อซ้ำแล้วมีความหมายเป็นพหุพจน์ เช่น ละครเรื่องไหน ๆ ฉันก็ดูได้ทั้งนั้น และปากกาด้ามไหน ๆ ก็เขียนไม่สิ้นเท่าด้ามนี้

คำที่มีเสียงซ้ำกัน

1) คำบางคำที่ดูเหมือนจะมีลักษณะเป็นคำซ้ำเพราะออกเสียงซ้ำกันและใช้รูปเขียน เช่น छอด ๆ, ปาว ๆ, หลัด ๆ และย่อง ๆ เป็นต้น คำเหล่านี้ไม่สามารถนำคำเดิม คือ छอด, ปาว, หลัด และย่อง มาใช้โดยไม่ซ้ำได้ โดยปกติจะต้องใช้ในรูปแบบที่ออกเสียงซ้ำกันเท่านั้น คำเหล่านี้จึงไม่นับเป็นคำซ้ำ

2) คำที่ออกเสียงซ้ำกันและเขียนซ้ำกันโดยไม่ใช้ไม้ยมก เช่น จะจะ นานา หรือชื่อเฉพาะที่มาจากภาษาจีน ได้แก่ หวีอันอัน, อี้งี้, เขาเขา และซิงซิง เป็นต้น

ความหมายของคำพ้อง

คำที่มีความหมายซ้ำกันหรือเหมือนกัน คือศัพท์หนึ่งคำอาจจะมีความหมายเหมือนกันแต่ต่างกันที่การเขียนและการออกเสียง

คำพ้องรูป

คำพ้องรูป คือ คำที่สะกดเหมือนกัน ออกเสียงต่างกัน และความหมายแตกต่างกัน เช่น
เพลลา อ่านว่า เพลลา หมายถึง แกนสอตุดมรถหรือเกวียน
เพลลา ๆ อ่านว่า เพลลา ๆ หมายถึง เบาแรง
เพลลา อ่านว่า เพ-ลา หมายถึง เวลา

คำพ้องเสียง

คำพ้องเสียง คือ คำที่มีเสียงเหมือนกัน แต่สะกดแตกต่างกัน มีความหมายไม่เหมือนกัน เช่น ชัน - คัน หมั่น - มั่น หย่า - อย่า และ ถ้า - ท่า

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนพนมทวนพิทยาคม “สว่างเฉลิมสุคนธสิทธิ์อุปถัมภ์”

คำพ้องรูปพ้องเสียง

คำพ้องรูปพ้องเสียง คือ คำที่มีเสียงเหมือนกันและตัวสะกดเหมือนกัน แต่ความหมายแตกต่างกัน เมื่อนำคำพ้องรูปพ้องเสียงมาแต่งประโยค หน้าที่ของคำจะแตกต่างกัน เช่น เขา (คน) ขึ้นเขา (ภูเขา) ไปหาเขา (คน) และเขียวขุ่น (ขบขุ่น) ขนระขุ่น (ทำให้แน่น) ขุ่น (ภาชนะ) ให้แน่น เป็นต้น

คำพ้องความหมาย

คำพ้องความหมาย คือ คำที่มีเสียงและตัวสะกดไม่เหมือนกัน แต่ความหมายเหมือนกัน เช่น วิหค - สกุนา - สกุนี - ปักชา - ปักชี - ปักชีณ หมายถึง นก

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนพนมทวนพิทยาคม “สว่างเฉลิมสุคนธสิทธิ์อุปถัมภ์”

แบบทดสอบคำประสม

ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด และทำเครื่องหมาย X ทำคำตอบที่ถูกต้อง

๑. ข้อใดกล่าวถึงความหมายของคำประสมได้ถูกต้อง

- ก. คำที่มีเพียงหนึ่งคำที่มีความหมายชัดเจนในตัวเอง
- ข. คำที่มีสองคำขึ้นไปมารวมกันโดยมีความสัมพันธ์กันทางความหมายและเสียง
- ค. คำที่มีสองคำขึ้นไปที่มีรูปและเสียงเหมือนกัน เพื่อให้มีความหมายเปลี่ยนไปโดยอาจจะเพิ่มหรือลดลง
- ง. คำที่มีสองคำขึ้นไปมารวมกันเกิดคำและความหมายใหม่ แต่ยังคงเค้าความหมายเดิมอยู่

๒. ข้อใดเป็นคำประสมทุกคำ

- ก. เป็นกลาง มดแดง เครื่องคิดเลข
- ข. ปากฉลาม นักร้อง บ้านเรือน
- ค. มีดโกนหวด หนาวใจ แข็งแรง
- ง. แฉฉาว ชัดถู ดาวเทียม

๓. คำประสมในข้อใดทำหน้าที่เป็นคำนามทุกคำ

- ก. ต้นไม้ การคลัง
- ข. ชัดคอ หลอกล่อ
- ค. เล่นหอย ลูกน้ำ
- ง. วางใจ ไว้ใจ

๔. ข้อใดไม่ใช่คำประสม

- ก. ไฟฟ้า วงแหวน
- ข. ดวงตรา น้ำค้าง
- ค. ที่นอน ม้านั่ง
- ง. กุมาร จิตใจ

๕. คำประสมในข้อใดเกิดจากคำกริยาประสมกับคำกริยา

- ก. รูปถ่าย ลูกค้า
- ข. กันสาด กันชน
- ค. เล่นน้ำ เล่นตัว
- ง. น้ำคำ น้ำใจ

๖. “เขาชวนลูกน้ำมาให้ลูกปลากิน แล้วยื่นพิงลูกทรงดูลูกหมาวิ่งไล่ลูกแมว” ในประโยคนี้มีคำประสมกี่คำ

- ก. ๕ คำ
- ข. ๔ คำ
- ค. ๓ คำ
- ง. ๒ คำ

๗. ข้อใดไม่ใช่คำประสม

- ก. ไม้จิ้มฟัน
- ข. เรือรบหลวง
- ค. น้ำตาลมะพร้าว
- ง. หมูเห็ดเปิดไก่

๘. ข้อใดมีคำประสมมากที่สุด

- ก. ผึ้งนางนวลบินว่อนร้อนเวหา
- ข. คาดเข็มขัดนิรภัยปลอดภัยจริงหรือ
- ค. ดาวเทียมช่วยในการสื่อสารได้มาก
- ง. ภาพเขียนภาพนี้ทำให้ชื่อเสียงเขากระฉ่อน

๙. ข้อใดไม่มีคำประสม

- ก. อันอ้อยตาลหวานลิ้นแล้วสิ้นซาก แต่ล้นปากหวานหูไม่รู้หาย
- ข. แม่รักลูกลูกก็รู้ว่ายู่ว่ารัก คนอื่นลัทธิหมิ่นแค้นไม่แมนเหมือน
- ค. ลูกผู้ชายลายมือนันคือยศ เจ้าจงอุตูล่าห์ทำสม้าเสมียน
- ง. เทียนดอกไม้ไขขาวมะพร้าวพร้อม น้ำมันหอมแป้งปรุงฟุ้งทั่วห้อง

๑๐. คำประสมในข้อใดเป็นคำประสมชนิดคำนามทุกคำ

- ก. ห่อหมก กันสาด
- ข. ที่นอน กินที่
- ค. หวานเย็น บกพร่อง
- ง. บาดตา ขวัญหาย

ชื่อ-นามสกุล.....เลขที่.....ชั้น ม.๑/.....

เฉลย

แบบทดสอบคำประสม

ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด และทำเครื่องหมาย X ทำคำตอบที่ถูกต้อง

๑. ข้อใดกล่าวถึงความหมายของคำประสมได้ถูกต้อง

- ก. คำที่มีเพียงหนึ่งคำที่มีความหมายชัดเจนในตัวเอง
- ข. คำที่มีสองคำขึ้นไปมารวมกันโดยมีความสัมพันธ์กันทางความหมายและเสียง
- ค. คำที่มีสองคำขึ้นไปที่มีรูปและเสียงเหมือนกัน เพื่อให้มีความหมายเปลี่ยนไปโดยอาจจะเพิ่มหรือลดลง

ง. คำที่มีสองคำขึ้นไปมารวมกันเกิดคำและความหมายใหม่

๒. ข้อใดเป็นคำประสมทุกคำ

- ก. เป็นกลาง มดแดง เครื่องคิดเลข
- ข. ปากฉลาม นักร้อง บ้านเรือน
- ค. มืดโงนหนวด หนาวใจ แข็งแรง
- ง. แนะแนว ขัดถู ดาวเทียม

๓. คำประสมในข้อใดทำหน้าที่เป็นคำนามทุกคำ

- ก. ต้นไม้ การคลัง
- ข. ขัดคอ หลอกล้อ
- ค. เล่นหอย ลูกน้ำ
- ง. วางใจ ไว้วางใจ

๔. ข้อใดไม่ใช่คำประสม

- ก. ไฟฟ้า วงแขน
- ข. ดวงตรา น้ำค้าง
- ค. ที่นอน ม้านั่ง
- ง. กุมาร จิตใจ

๕. คำประสมในข้อใดเกิดจากคำกริยาประสมกับคำกริยา

- ก. รูปถ่าย ลูกค้า
- ข. กันสาด กันชน
- ค. เล่นน้ำ เล่นตัว
- ง. น้ำคำ น้ำใจ

๖. “เขาซื้อมันมาให้ลูกปลา กิน แล้วยื่นพืงลูกทรงดูลูกหมาวิ่งไล่ลูกแมว” ในประโยคนี้มีคำประสมกี่คำ

- ก. ๕ คำ
- ข. ๔ คำ
- ค. ๓ คำ
- ง. ๒ คำ

๗. ข้อใดไม่ใช่คำประสม

- ก. ไม้จิ้มฟัน
- ข. เรือรบหลวง
- ค. น้ำตาลมะพร้าว
- ง. หมูเห็ดเปิดไก่

๘. ข้อใดมีคำประสมมากที่สุด

- ก. ผึ้งนางนวลบินว่อนร้อนเวหา
- ข. คาดเข็มขัดนิรภัยปลอดภัยจริงหรือ
- ค. ดาวเทียมช่วยในการสื่อสารได้มาก
- ง. ภาพเขียนภาพนี้ทำให้ชื่อเสียงเขากระฉ่อน

๙. ข้อใดไม่มีคำประสม

- ก. อันอ้อยตาลหวานลิ้นแล้วสิ้นซาก แต่ลมปากหวานหูไม่รู้หาย
- ข. แม่รักลูกลูกก็รู้ยั่วรัก คนอื่น ๆ ลักหมิ่นแสนไม่แมนเหมือน
- ค. ลูกผู้ชายลายมือนั้นคือยศ เจ้าจงอุตส่าห์ทำสมาธิ
- ง. เทียนดอกไม้ไขขาวมะพร้าวพร้อม น้ำมันหอมแป้งปรุงฟุ้งทั่วห้อง

๑๐. คำประสมในข้อใดเป็นคำประสมชนิดคำนามทุกคำ

- ก. ห่อหมก กันสาด
- ข. ที่นอน กินที่
- ค. หวานเย็น บกพร่อง
- ง. บาดตา ขวัญหาย

แบบทดสอบคำซ้อน

ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด และทำเครื่องหมาย X ทำคำตอบที่ถูกต้อง

๑. ข้อใดกล่าวถึงความหมายของคำซ้อนได้ถูกต้อง

- ก. คำที่มีเพียงหนึ่งคำที่มีความหมายชัดเจนในตัวเอง
ข. คำที่มีสองคำขึ้นไปมารวมกันโดยมีความสัมพันธ์กันทางความหมายและเสียง
ค. คำที่มีสองคำขึ้นไปที่มีรูปและเสียงเหมือนกัน เพื่อให้มีความหมายเปลี่ยนไปโดยอาจจะเพิ่มหรือลดลง
ง. คำที่มีสองคำขึ้นไปมารวมกันเกิดคำและความหมายใหม่ แต่คงเค้าความหมายเดิมอยู่

๒. คำซ้อนที่มีความหมายตรงข้ามกันปรากฏในข้อใด

- ก. วันนั้นท้องฟ้ามืดครึ้มจัง
ข. ผมอยากให้มิตรสหายรักกันมาก ๆ
ค. เรื่องนี้ข้อเท็จจริงมันเป็นอย่างไรกันนะ
ง. เขาปกปิดความจริงแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ

๓. คำซ้อนในข้อใดต่างจากข้ออื่น

- ก. หนักเบา ข. สวยงาม ค. ถ้วยชาม ง. บ้านเรือน

๔. คำซ้อนในข้อใดเกิดจากการนำคำนามมารวมกับคำนาม

- ก. ลั่นสอน อดทน ข. ร่างกาย ใกล้เคียง ค. ลูกหลาน น้าอา ง. เข้มงวด ชมเชย

๕. ข้อใดไม่มีคำซ้อน

- ก. อากาศตอนเช้าสดชื่นดีนะ
ข. พอฝนตกดอกไม้ก็เริ่มผลิบาน
ค. ตอนบ่ายโมงแดดร้อนเปรี้ยงเลย
ง. เวลามืดค่ำอย่าออกไปนอกบ้านจะมีอันตราย

๖. ข้อใดเป็นคำซ้อนที่มีความหมายตรงข้ามกัน

- ก. ญาติโยม ข. พัดวี ค. บาปบุญ ง. ซากศพ

๗. ข้อใดไม่มีคำซ้อน

- ก. ธรรมชาติเกิดมาเป็นสตรี ชั่วดีคงได้มาสู่สม
ข. ตาปะขาวเฒ่าแก่แซ่กันมา พร้อมนั่งปรึกษาที่วัดนั้น
ค. ได้ถือน้ำพระพิพัฒน์สัจจา จะหลบลี้หนีหน้าไปทำไม
ง. แสนรโหโฬารน่าสบายน หญิงและชายต่างกลุ่มประชุมกัน

๘. ข้อใดมีคำซ้อน

- ก. มาอยู่ในป่าเปลี่ยวเที่ยวซังตาย จะหมายพิงอิงใครก็ไม่มี
ข. อนิจจาทุกข์ยากลำบากตัว เกือบกลัวปถพีธูลีลม
ค. สุริยนเย็นสนธยาค่ำ ประทับล้าเรือเรียงเคียงขนาน
ง. จนไก่เถื่อนเตือนชนสนั่นแจ้ว ดูเหว่าแว่วหวาดหมายว่าสายลม

๙. คำซ้อนในข้อใดมีคำภาษาต่างประเทศประกอบอยู่ด้วย

- ก. เนื้อตัว ข. ขำพิน ค. มีดคำ ง. มุลค่า

๑๐. คำซ้อนในข้อใดเกิดจากคำไทยซ้อนกับคำไทย

- ก. รูปร่าง ข. ทรัพย์สิน ค. เน่าเปื่อย ง. แก่นสาร

ชื่อ-นามสกุล.....เลขที่.....ชั้น ม.๑/.....

แบบทดสอบคำซ้อน

ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด และทำเครื่องหมาย X ทำคำตอบที่ถูกต้อง

๑. ข้อใดกล่าวถึงความหมายของคำซ้อนได้ถูกต้อง

- ก. คำที่มีเพียงหนึ่งคำที่มีความหมายชัดเจนในตัวเอง
 ข. คำที่มีสองคำขึ้นไปมารวมกันโดยมีความสัมพันธ์กันทางความหมายและเสียง
 ค. คำที่มีสองคำขึ้นไปที่รูปและเสียงเหมือนกัน เพื่อให้มีความหมายเปลี่ยนไปโดยอาจจะเพิ่มหรือลดลง
 ง. คำที่มีสองคำขึ้นไปมารวมกันเกิดคำและความหมายใหม่ แต่คงเค้าความหมายเดิมอยู่

๒. คำซ้อนที่มีความหมายตรงข้ามกันปรากฏในข้อใด

- ก. วันนั้นท้องฟ้ามีดครึ้มจั่ง
 ข. ผมอยากให้มิตรสหายรักกันมาก ๆ
 ค. เรื่องนี้ข้อเท็จจริงมันเป็นอย่างไรกันนะ
 ง. เขาปกปิดความจริงแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ

๓. คำซ้อนในข้อใดต่างจากข้ออื่น

- ก. หนักเบา
 ข. สวยงาม
 ค. ถ้วยชาม
 ง. บ้านเรือน

๔. คำซ้อนในข้อใดเกิดจากการนำคำนามมารวมกับคำนาม

- ก. ล้างสน อดทน
 ข. ร่างกาย ใกล้เคียง
 ค. ลูกหลาน น้ำอา
 ง. เข้มงวด ชมเชย

๕. ข้อใดไม่มีคำซ้อน

- ก. อากาศตอนเช้าสดชื่นดีนะ
 ข. พอฝนตกดอกไม้ก็เริ่มผลิบาน
 ค. ตอนบ่ายโมงแดดร้อนเปรี้ยงเลย
 ง. เวลามืดค่ำอย่าออกไปนอกบ้านจะมีอันตราย

๖. ข้อใดเป็นคำซ้อนที่มีความหมายตรงข้ามกัน

- ก. ญาติโยม
 ข. พัดวี
 ค. บาปบุญ
 ง. ซากศพ

๗. ข้อใดไม่มีคำซ้อน

- ก. ธรรมชาติเกิดมาเป็นสตรี
 ข. ตาปะขาวเฒ่าแก่แซ่กันมา
 ค. ได้ถือน้ำพระพิพัฒน์สัจจา
 ง. แสนรโหโฬารน่าสบาย
 ชั่วดีคงได้มาสู่สม
 พร้อมนั่งปรึกษาที่วัดนั้น
 จะหลบลี้หนีหน้าไปทำไม
 หญิงและชายต่างกลุ่มประชุมกัน

๘. ข้อใดมีคำซ้อน

- ก. มาอยู่ในป่าเปลี่ยวเที่ยวซังตาย
 ข. อนิจจาทุกข์ยากลำบากตัว
 ค. สุริยนเย็นสนธยาค่ำ
 ง. จนไก่เถื่อนเตือนขึ้นสนั่นแจ้ว
 จะหมายพิงอิงใครก็ไม่มี
 เกลือกกลัวปลงพิรุณลีลม
 ประทับลำเรือเรียงเคียงขนาน
 ดูเหวว่าแว่วหวาดหมายว่าสายสมร

๙. คำซ้อนในข้อใดมีคำภาษาต่างประเทศประกอบอยู่ด้วย

- ก. เนื้อตัว
 ข. ขำพิน
 ค. มีดคำ
 ง. มุลค่า

๑๐. คำซ้อนในข้อใดเกิดจากคำไทยซ้อนกับคำไทย

- ก. รูปร่าง
 ข. ทรัพย์สิน
 ค. เน่าเปื่อย
 ง. แก่นสาร

แบบทดสอบคำซ้ำ

ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด และทำเครื่องหมาย X ทำคำตอบที่ถูกต้อง

๑. ข้อใดกล่าวถึงความหมายของคำซ้ำได้ถูกต้อง

- ก. คำที่มีเพียงหนึ่งคำที่มีความหมายชัดเจนในตัวเอง
- ข. คำที่มีสองคำขึ้นไปมารวมกันโดยมีความสัมพันธ์กันทางความหมายและเสียง
- ค. คำที่มีสองคำขึ้นไปที่มีรูปและเสียงเหมือนกัน เพื่อให้มีความหมายเปลี่ยนไปโดยอาจจะเพิ่มหรือลดลง
- ง. คำที่มีสองคำขึ้นไปมารวมกันเกิดคำและความหมายใหม่ แต่ยังคงเค้าความหมายเดิมอยู่

๒. คำซ้ำในข้อใดเป็นพหูพจน์

- ก. ลีนคำราดาถูก ๆ คนชอบซื้อ
- ค. น้าเสียดายคนดี ๆ อย่างคุณ

- ข. ไม่น่าคบคนบ้า ๆ อย่างนั้นเลย
- ง. เพื่อน ๆ ชอบวิชาภาษาไทยกันทั้งนั้น

๓. คำซ้ำในข้อใดไม่เป็นพหูพจน์

- ก. เดินทางมากับญาติ ๆ
- ค. เขาชอบนั่งภูบพิ ฯ

- ข. เป็นห่วงลูก ๆ จึงต้องมา
- ง. ถึงจะโต ๆ กันแล้วก็อดห่วงไม่ได้

๔. ข้อใดเป็นคำซ้ำที่เป็นคำวิเศษณ์

- ก. นายหนึ่งพูดง่าย ๆ ว่าก้าวไปให้ทันโลก
- ค. เรารักเพื่อน ๆ ทุกคน

- ข. โรงเรียนอยู่ใกล้ ๆ ศาลากลางจังหวัด
- ง. ใคร ๆ ก็อยากเป็นคนดี

๕. คำซ้ำในข้อใดแสดงอาการต่อเนื่อง

- ก. ฉันรู้เรื่องนี้พอเลา ๆ
- ค. อาจารย์สอน ๆ ไปก็ให้นักเรียนทำการบ้าน

- ข. เธอทำงานลวก ๆ พอให้เสร็จ
- ง. นัฏเรียนจะรู้แคง ๆ ปลา ๆ ไม่ได้นะ

๖. คำซ้ำในข้อใดมีความหมายเปลี่ยนไปจากเดิมอย่างสิ้นเชิง

- ก. คุณแม่ชอบดื่มน้ำเย็น ๆ
- ค. ห้องมันแคบนั่งซัด ๆ กันหน่อย

- ข. ตอนเช้า ๆ อากาศเย็นสบาย
- ง. พ่อสัญญาว่าจะให้รางวัลไป ๆ ก็ลืม

๗. ประโยคใดมีคำซ้ำ

- ก. มิกไปเรียนต่อมอปลายที่โรงเรียนนานาชาติ
- ข. ยิงไปวิ่งที่สวนสาธารณะช่วงเย็นเย็นของทุกวัน
- ค. แม่จอยไปซื้อที่ที่จังหวัดนครศรีธรรมราช
- ง. เกมชอบไปนั่งเล่นแถวหน้าต่างต่างกับบอที่ชอบนั่งหน้าบ้าน

๘. ประโยคใดมีคำซ้ำ

- ก. เขาจัดห้องห้องนี้ไว้สำหรับแขก
- ค. เขามาสายสายกว่าทุกคน

- ข. เธอเดินแถวแถวตลาดขายผลไม้
- ง. เธอใช้แปรงแปรงผมซึ่งยาวสลวย

๙. คำซ้ำใดเมื่อซ้ำแล้วความหมายเปลี่ยนแปลงไป

- ก. เขาอยู่ด้วยกันอย่างลุ่ม ๆ ดอน ๆ
- ข. เขากังวลว่าจะตกธไฟจึงหลับ ๆ ตื่น ๆ

- ข. เขาเบื่องานจึงทำ ๆ หยุด ๆ
- ง. คนไทยส่วนใหญ่มีนิสัยขี้ ๆ ขี้ ๆ ข้าง ๆ

๑๐. คำใดต้องใช้เป็นคำซ้ำเท่านั้น

- ก. งก ๆ เงิน ๆ
- ค. หลบ ๆ ซ่อน ๆ

- ข. ดี ๆ ชั่ว ๆ
- ง. ข้าง ๆ คู ๆ

ชื่อ-นามสกุล.....เลขที่.....ชั้น ม.๑/.....

แบบทดสอบคำซ้ำ

ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด และทำเครื่องหมาย X ทำคำตอบที่ถูกต้อง

๑. ข้อใดกล่าวถึงความหมายของคำซ้ำได้ถูกต้อง

- ก. คำที่มีเพียงหนึ่งคำที่มีความหมายชัดเจนในตัวเอง
- ข. คำที่มีสองคำขึ้นไปมารวมกันโดยมีความสัมพันธ์กันทางความหมายและเสียง
- ค. คำที่มีสองคำขึ้นไปมีรูปและเสียงเหมือนกัน เพื่อให้มีความหมายเปลี่ยนไปโดยอาจเพิ่มหรือลดลง
- ง. คำที่มีสองคำขึ้นไปมารวมกันเกิดคำและความหมายใหม่ แต่ยังคงเค้าความหมายเดิมอยู่

๒. คำซ้ำในข้อใดเป็นพหูพจน์

- ก. ลีนคำราดาถูก ๆ คนชอบซื้อ
- ค. นุ่เลียดายคนดี ๆ อย่างคุณ

ข. ไม่น่าคบคนบ้า ๆ อย่างนั้นเลย

ง. เพื่อน ๆ ชอบวิชาภาษาไทยกันทั้งนั้น

๓. คำซ้ำในข้อใดไม่เป็นพหูพจน์

- ก. เดินทางมากับญาติ ๆ
- ค. เขาชอบนั่งภูบพิ ฯ

ข. เป็นห่วงลูก ๆ จึงต้องมา

ง. ถึงจะโต ๆ กันแล้วก็อดห่วงไม่ได้

๔. ข้อใดเป็นคำซ้ำที่เป็นคำวิเศษณ์

- ก. นายหนึ่งพูดง่าย ๆ ว่าก้าวไปให้ทันโลก
- ค. เรารักเพื่อน ๆ ทุกคน

ข. โรงเรียนอยู่ใกล้ ๆ ศาลากลางจังหวัด

ง. ใคร ๆ ก็อยากเป็นคนดี

๕. คำซ้ำในข้อใดแสดงอาการต่อเนื่อง

- ก. ฉันรู้เรื่องนี้พอเลา ๆ

ข. เธอทำงานลวก ๆ พอให้เสร็จ

ค. อาจารย์สอน ๆ ไปก็ให้นักเรียนทำการบ้าน

ง. นักเรียนจะรู้แฉ่ง ๆ ปลา ๆ ไม่ได้นะ

๖. คำซ้ำในข้อใดมีความหมายเปลี่ยนไปจากเดิมอย่างสิ้นเชิง

- ก. คุณแม่ชอบดื่มน้ำเย็น ๆ
- ค. ห้องมันแคบนั่งซัด ๆ กันหน่อย

ข. ตอนเช้า ๆ อากาศเย็นสบาย

ง. พ่อสัญญาว่าจะให้รางวัลไป ๆ ก็ลืม

๗. ประโยคใดมีคำซ้ำ

- ก. มิกไปเรียนต่อมอปลายที่โรงเรียนนานาชาติ

ข. ยิ่งไปวิ่งที่สวนสาธารณะช่วงเย็นเย็นของทุกวัน

ค. แม่จอยไปซื้อที่จังหวัดนครศรีธรรมราช

ง. เกมชอบไปนั่งเล่นแถวหน้าต่างต่างกับบอที่ชอบนั่งหน้าบ้าน

๘. ประโยคใดมีคำซ้ำ

- ก. เขาจัดห้องห้องนี้ไว้สำหรับแขก

ค. เขามาสายสายกว่าทุกคน

ข. เธอเดินแถวแถวตลาดขายผลไม้

ง. เธอใช้แปรงแปรงผมซึ่งยาวสลวย

๙. คำซ้ำใดเมื่อซ้ำแล้วความหมายเปลี่ยนแปลงไป

ก. เขาอยู่ด้วยกันอย่างลุ่ม ๆ ดอน ๆ

ข. เขากังวลว่าจะตกรถไฟจึงหลับ ๆ ตื่น ๆ

ข. เขาเปื่องงานจึงทำ ๆ หยุด ๆ

ง. คนไทยส่วนใหญ่มีนิสัยขี้ ๆ ข้าง ๆ

๑๐. คำใดต้องใช้เป็นคำซ้ำเท่านั้น

ก. งก ๆ เงิน ๆ

ค. หลบ ๆ ซ่อน ๆ

ข. ดี ๆ ชั่ว ๆ

ง. ข้าง ๆ คู ๆ

แบบทดสอบคำพ้อง

ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด และทำเครื่องหมาย X ทำคำตอบที่ถูกต้อง

๑. ข้อใดกล่าวถึงความหมายของคำพ้องได้ถูกต้อง

- ก. คำที่มีความหมายซ้ำกันหรือเหมือนกัน คือศัพท์หนึ่งคำอาจมีความหมายเหมือนกันแต่ต่างกันที่การเขียนและการออกเสียง
ข. คำที่มีสองคำขึ้นไปมารวมกันโดยมีความสัมพันธ์กันทางความหมายและเสียง
ค. คำที่มีสองคำขึ้นไปที่มีรูปและเสียงเหมือนกัน เพื่อให้มีความหมายเปลี่ยนไปโดยอาจจะเพิ่มหรือลดลง
ง. คำที่มีสองคำขึ้นไปมารวมกันเกิดคำและความหมายใหม่ แต่คงเค้าความหมายเดิมอยู่

๒. “สมพงษ์ หวงแหน จอก แหน มาก” คำที่ขีดเส้นใต้เป็นคำพ้องประเภทใด

- ก. คำพ้องรูป ข. คำพ้องเสียง ค. คำพ้องรูปพ้องเสียง ง. คำพ้องความหมาย

๓. “สุรทินกำลัง กัณ คิ้ว ในขณะที่ กัณ ขนรถของเขาหลุดออกมา” คำที่ขีดเส้นใต้เป็นคำพ้องประเภทใด

- ก. คำพ้องรูป ข. คำพ้องเสียง ค. คำพ้องรูปพ้องเสียง ง. คำพ้องความหมาย

๔. “ในคำประพันธ์มักใช้คำว่า ภุมริน แทน ผึ้ง” คำที่ขีดเส้นใต้เป็นคำพ้องประเภทใด

- ก. คำพ้องรูป ข. คำพ้องเสียง ค. คำพ้องรูปพ้องเสียง ง. คำพ้องความหมาย

๕. “สาย ลิณจัน ที่อยู่บนข้อมือของเขาเป็นทรัพย์สิน ลิณ เดียวที่เหลืออยู่” คำที่ขีดเส้นใต้เป็นคำพ้องประเภทใด

- ก. คำพ้องรูป ข. คำพ้องเสียง ค. คำพ้องรูปพ้องเสียง ง. คำพ้องความหมาย

๖. คำในข้อใดมีความหมายหมายถึง “เมือง”

- ก. นคร ข. ธารา ค. ลินธพ ง. กาสธ

๗. คำใดมีความหมายต่างกัน

- ก. กระบี่ วานร ข. กาสธ พฤษภ ค. ไอยรา ลาร ง. นาค อรุณ

๘. คำในข้อใดสามารถเป็นคำพ้องรูปพ้องเสียงได้

- ก. กาญจน์ ข. ผ้า ค. ชัน ง. พากย์

๙. ข้อใดมีคำพ้องเสียง

- ก. แขนเสื้อของเขาขาด ข. ของของใครของใครก็ห่วย
ค. เขาเดินอาด ๆ อาจเจอดีได้ ง. น้ำหวานใส่น้ำแข็งเย็นชื่นใจ

๑๐. ข้อใดไม่มีคำพ้องเสียง

- ก. หลวงตากำลังจำวัดขณะที่พระรูปอื่นกำลังทำวัตร
ข. พ่ออย่าหย่ากับแม่เลยนะคะ
ค. ปีเตอร์รู้สึกมั่นใจมากกว่าพอล่าจะหมั้นกับเขา
ง. เราต่างคนก็ต่างมีใจกัน เพราะเรารักกัน

ชื่อ-นามสกุล.....เลขที่.....ชั้น ม.๑/.....

ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด และทำเครื่องหมาย X ทำคำตอบที่ถูกต้อง

๑. ข้อใดกล่าวถึงความหมายของคำพ้องได้ถูกต้อง

ก. คำที่มีความหมายซ้ำกันหรือเหมือนกัน คือศัพท์หนึ่งคำอาจมีความหมายเหมือนกัน แต่ต่างกันที่การเขียนและการออกเสียง

ข. คำที่มีสองคำขึ้นไปมารวมกันโดยมีความสัมพันธ์กันทางความหมายและเสียง

ค. คำที่มีสองคำขึ้นไปที่มีรูปและเสียงเหมือนกัน เพื่อให้มีความหมายเปลี่ยนไปโดยอาจจะเพิ่มหรือลดลง

ง. คำที่มีสองคำขึ้นไปมารวมกันเกิดคำและความหมายใหม่ แต่คงเค้าความหมายเดิมอยู่

๒. “สมพงษ์ หวงแหน จอก แหน มาก” คำที่ขีดเส้นใต้เป็นคำพ้องประเภทใด

ก. คำพ้องรูป

ข. คำพ้องเสียง

ค. คำพ้องรูปพ้องเสียง

ง. คำพ้องความหมาย

๓. “สุรทินกำลัง กั้น คิว ในขณะที่ กั้น ขนรถของเขาหลุดออกมา” คำที่ขีดเส้นใต้เป็นคำพ้องประเภทใด

ก. คำพ้องรูป

ข. คำพ้องเสียง

ค. คำพ้องรูปพ้องเสียง

ง. คำพ้องความหมาย

๔. “ในคำประพันธ์มักใช้คำว่า ภูมริน แทน ฝั่ง” คำที่ขีดเส้นใต้เป็นคำพ้องประเภทใด

ก. คำพ้องรูป

ข. คำพ้องเสียง

ค. คำพ้องรูปพ้องเสียง

ง. คำพ้องความหมาย

๕. “สาย ลิณจัน ที่อยู่บนข้อมือของเขาเป็นทรัพย์สิน ลิ้น เดียวที่เหลืออยู่” คำที่ขีดเส้นใต้เป็นคำพ้องประเภทใด

ก. คำพ้องรูป

ข. คำพ้องเสียง

ค. คำพ้องรูปพ้องเสียง

ง. คำพ้องความหมาย

๖. คำในข้อใดมีความหมายหมายถึง “เมือง”

ก. นคร

ข. ธารา

ค. ลินธพ

ง. กาสร์

๗. คำใดมีความหมายต่างกัน

ก. กระป๋อง วานร

ข. กาสร์ พฤษภ

ค. ไอยรา สาร

ง. นาค อูรค

๘. คำในข้อใดสามารถเป็นคำพ้องรูปพ้องเสียงได้

ก. กาญจน์

ข. ผ้า

ค. ชัน

ง. พากย์

๙. ข้อใดมีคำพ้องเสียง

ก. แขนเสื้อของเขาขาด

ข. ของของใครของใครก็ห่วย

ค. เขาเดินอาด ๆ อาจเจอดีได้

ง. น้ำหวานใส่น้ำแข็งเย็นชื่นใจ

๑๐. ข้อใดไม่มีคำพ้องเสียง

ก. หลวงตากำลังจำวัดขณะที่พระรูปอื่นกำลังทำวัตร

ข. พ่ออย่าหย่ากับแม่เลยนะคะ

ค. ปีเตอร์รู้สึกมั่นใจมากกว่าพอลล่าจะหมั้นกับเขา

ง. เราต่างคนก็ต่างมีใจกัน เพราะเรารักกัน

ตอนที่ ๑ : ให้นักเรียนวิเคราะห์และจำแนกว่าคำที่ขีดเส้นใต้ในประโยคต่อไปนี้ เป็นการสร้างคำรูปแบบใดระหว่าง คำประสม คำซ้อน และคำซ้ำ

๑. กรอบเค็ม เป็นขนมที่ทำจากแป้งผสมกับเกลือ

๒. ความรักมักเกิดจากคนสองคนที่ไม่ได้เกลียดชังกัน

๓. หัวใจนี้ของพี่ให้น้องจริง ๆ นะจ๊ะ

๔. กินขนมให้หมดเป็นจาน ๆ ไป แล้วค่อยไปตักใหม่

๕. แม่บอกว่าจะให้ถ้วยโอ้โฮเหล่านี้นะเป็นมรดก

๖. บ้านเมืองมีชื่อมีแป เธอไม่ควรทำร้ายเขาแบบนี้

๗. การเดินทางในวันพรุ่งนี้ เรานัดหมายกันที่บ้าน

๘. เขาถูกทิ้งเช่นเดียวกับที่ทิ้งคนอื่นเป็นกงเกวียนกำเกวียน

๙. คนที่ขับรถเร็วซึ่งทำให้เกิดอุบัติเหตุเรียกว่าตีนผี

๑๐. ข้อเท็จจริงเป็นอย่างไรไม่มีใครรู้ได้

ชื่อ-นามสกุล.....เลขที่.....ชั้น ม.๑/.....

ตอนที่ ๒ : ให้นักเรียนวิเคราะห์และจำแนกว่าคำที่ปรากฏในประโยคต่อไปนี้ เป็นการสร้างคำพ้องประเภทใด ระหว่าง คำพ้องรูป คำพ้องเสียง คำพ้องรูปพ้องเสียง และคำพ้องความหมาย

๑. ถ้าเราแต่งงานกันแล้ว คุณอย่าหย่ากับฉันนะคะ

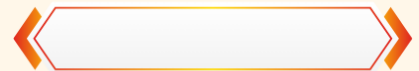
๒. วันนี้คุณตาารู้สึกเจ็บตาข้างซ้ายมาก ๆ

๓. ทำไมชีวิตของฉันถึงต้องมาวิดน้ำออกจากบ้านแบบนี้

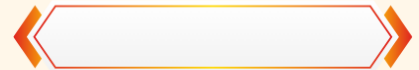
๔. เสด็จให้มาทูลถามเสด็จว่าเสด็จจะเสด็จหรือไม่เสด็จ

๕. วัวควายนี่เขาเรียกอีกอย่างว่าพฤษภกาส

๖. การซื้อรถปอร์เช่ก็เป็นการสร้างรสนชาติให้แก่ชีวิต

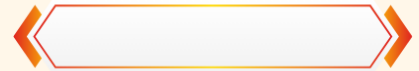
๗. เพลาเพลาคักคุณต้องเพลความเร็วลงบ้าง

๘. ปฐพีนี้ใครครอง แผ่นดินนี้เป็นของพ่อฉัน

๙. ผมไม่ชอบอาหารที่ไม่ไหม้ครับ เพราะทำให้เราสุขภาพดี

๑๐. ช่วยหาคนมาคนขนมสักครูได้ไหมคะ

ตอนที่ ๑ : ให้นักเรียนวิเคราะห์และจำแนกว่าคำที่ขีดเส้นใต้ในประโยคต่อไปนี้ เป็นการสร้างคำรูปแบบใดระหว่าง คำประสม คำซ้อน คำซ้ำ และคำซ้ำ

๑. กรอบเค็ม เป็นขนมที่ทำจากแป้งผสมกับเกลือ

⟨ คำประสม ⟩

๒. ความรักมักเกิดจากคนสองคนที่ไม่ได้เกลียดชังกัน

⟨ คำซ้อน ⟩

๓. หัวใจนี้ของพี่ให้น้องจริง ๆ นะจ๊ะ

⟨ คำซ้ำ ⟩

๔. กินขนมให้หมดเป็นจาน ๆ ไป แล้วค่อยไปตักใหม่

⟨ คำซ้ำ ⟩

๕. แม่บอกว่าจะให้ถ้วยโอ้โฮเหล่านี้นะเป็นมรดก

⟨ คำซ้อน ⟩

๖. บ้านเมืองมีชื่อมีแป เธอไม่ควรทำร้ายเขาแบบนี้

⟨ คำซ้อน ⟩

๗. การเดินทางในวันพรุ่งนี้ เรานัดหมายกันที่บ้าน

⟨ คำประสม ⟩

๘. เขาถูกทิ้งเช่นเดียวกับที่ทิ้งคนอื่นเป็นกงเวียนกำเวียน

⟨ คำซ้อน ⟩

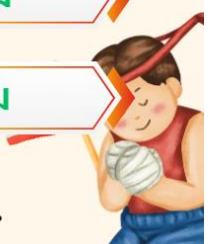
๙. คนที่ขับรถเร็วซึ่งทำให้เกิดอุบัติเหตุเรียกว่าตีนผี

⟨ คำประสม ⟩

๑๐. ข้อเท็จจริงเป็นอย่างไรไม่มีใครรู้ได้

⟨ คำประสม ⟩

ชื่อ-นามสกุล.....เลขที่.....ชั้น ม.๑/.....

ตอนที่ ๒ : ให้นักเรียนวิเคราะห์และจำแนกว่าคำที่ปรากฏในประโยคต่อไปนี้ เป็นการสร้างคำพ้องประเภทใด ระหว่าง คำพ้องรูป คำพ้องเสียง คำพ้องรูปพ้องเสียง และคำพ้องความหมาย

๑. ถ้าเราแต่งงานกันแล้ว คุณอย่าหย่ากับฉันนะคะ

⟨ คำพ้องเสียง ⟩

๒. วันนี้คุณตาารู้สึกเจ็บตาข้างซ้ายมาก ๆ

⟨ คำพ้องรูปพ้องเสียง ⟩

๓. ทำไมชีวิตของฉันถึงต้องมาวิดน้ำออกจากบ้านแบบนี้

⟨ คำพ้องเสียง ⟩

๔. เสด็จให้มาทูลถามเสด็จว่าเสด็จจะเสด็จหรือไม่เสด็จ

⟨ คำพ้องรูปพ้องเสียง ⟩

๕. วัวควายนี้นี้เขาเรียกอีกอย่างว่าพฤษภกาส

⟨ คำพ้องความหมาย ⟩

๖. การซื้อรถปอร์เช่ก็เป็นการสร้างรสชาติให้แก่ชีวิต

⟨ คำพ้องเสียง ⟩

๗. เพลาเพลาค่ะคุณต้องเพลารวดเร็วลงบ้าง

⟨ คำพ้องรูป ⟩

๘. ปฐพีนี้ใครครอง แผ่นดินนี้เป็นของพ่อฉัน

⟨ คำพ้องความหมาย ⟩

๙. ผมไม่ชอบอาหารที่ไม่ไหม้ครับ เพราะทำให้เราสุขภาพดี

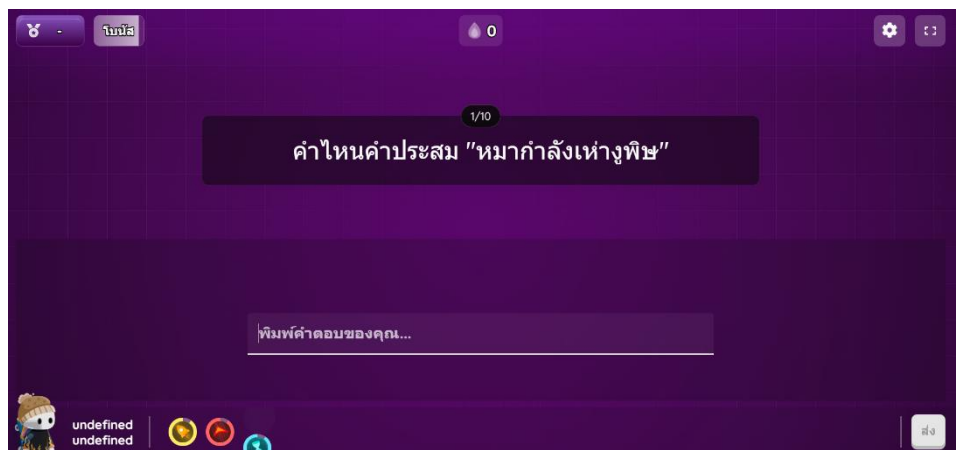
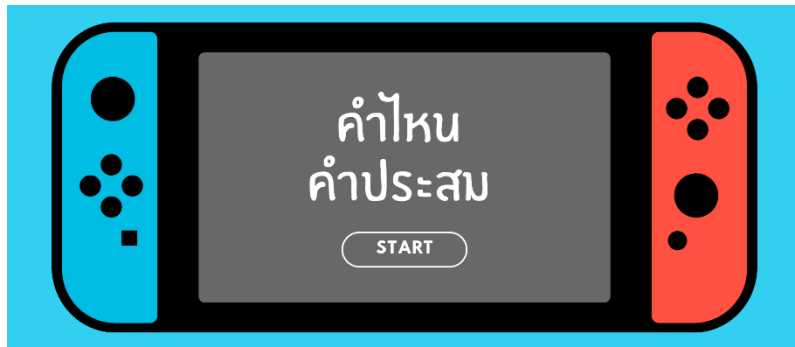
⟨ คำพ้องเสียง ⟩

๑๐. ช่วยหาคนมาคนขนมสักครูได้ไหมคะ

⟨ คำพ้องรูปพ้องเสียง ⟩

ลิงก์ Quizizz เรื่องคำประสม ใช้ในชั้นกิจกรรม “คำไหนคำประสม”

ลิงก์ Kahoot เรื่องคำซ้ำ ใช้ในชั้นกิจกรรม “คำซ้ำชนิดไหนและความหมายเป็นอย่างไร”

